

SVATOKOPECKÁ ROČENKA 2019

Z obsahu:

Úvodní slovo

Komise městské části Svatý Kopeček

Ze života na Svatém Kopečku

Z akcí na Svatém Kopečku

Svatokopecká výročí

Z historie

Svatý Kopeček v díle malířů a grafiků

Srdečné blahopřání všem našim jubilantům

Vzpomínka

Olomouc 2020

Pohlednice z konce šedesátých let 20. století. Foto sbírka M. Titzové.

Wolkerova vila *Krásná vyhlídka (Bellevue)*, Krejčího 38/10 pozdně klasicistního stylu, z druhé poloviny 19. století, uzavírá řadu rodinných domů v ulici Krejčího. Původní tři okna v poschodí byla v padesátých letech 20. století nahrazena jediným oknem širokým. V roce 1972 na žádost Památkového úřadu v Olomouci byla provedena zpětná přestavba. Dům je zapsán do seznamu nemovitých kulturních památek pod pořadovým číslem 1832.

Vpravo nad vstupními dveřmi Wolkerova domu je osazena mramorová pamětní deska s básníkovou bustou odlitou z bronzu. Zhotovil ji akademický sochař Karel Lenhart z Olomouce. Na desce je nápis: V tomto domě žil a tvořil básník Jiří Wolker 1900–1924. K slavnostnímu odhalení došlo 30. června 1935 s hlavním proslovem literárního historika Bedřicha Slavíka. Slova se ujala také matka básníka Zdena Wolkerová, Otto František Babler aj. představitelé olomoucké kultury.

První známou majitelkou domu byla Babetta Fürsatzová v roce 1869. V roce 1895 zakoupil dům Jiří Skládal, dědeček Jiřího Wolker, pro manželku Anežku a její matku. Zde, u svých prarodičů, trávil Jiří Wolker každoročně letní prázdniny. Od roku 1922 vlastnila dům Vincencie Derková a od roku 1927 pražští dominikáni od sv. Jiljí, kteří zde měli juvenát. Pořádali tady tzv. Akademické týdny a exercicie pro studenty.

Dominikánům byla Místním národním výborem na Svatém Kopečku vila zabavena. Pod MěNV (Podnik bytového hospodářství Olomouc) byl dům určen k několikaletému užívání i pro zaměstnance ZOO Olomouc. Poté jej statutární město Olomouc nabídlo k prodeji a od roku 2005 je vila ve vlastnictví současných majitelů.

Miroslava Titzová, Jan Nedělník

*Na 1. straně obálky: Vila Krásná vyhlídka na konci 19. století. Foto sbírka M. Titzové.
Na 4. straně obálky: Družičky ve dveřích svatokopecké baziliky. Foto archiv M. Čapkové.
K článku Svatokopecké hody 2019.*

Úvodní slovo | Michal Krejčí | 3

Komise městské části Svatý Kopeček v roce 2019 |

Michal Krejčí | 4

Ze života na Svatém Kopečku v roce 2019 | 12

Ze života školy | Ilona Andrýsková | 12

Ohlédnutí za činností Matice svatokopecké do valné hromady v roce 2019 |

Yvona Fucimanová | 16

Podzimní aktivity Matice svatokopecké a obměněné vedení | Martin Kučera | 18

SK Kopeček – družstvo malé kopané | Rada Čech | 19

Klub seniorů Olomouc-Svatý Kopeček | Stanislav Jeřábek | 20

Myslivecký spolek Svatý Kopeček | Jan Rakus | 22

Zoo Olomouc v roce 2019 | Iveta Gronská | 24

Tělocvičná jednota Sokol Svatý Kopeček | Marta Čapková | 27

Z akcí na Svatém Kopečku v roce 2019 | 28

Ohlédnutí za Italskými dny na Svatém Kopečku | Jana Krejčová, Martin Kučera | 28

Svatokopecké hody 2019 | Marta Čapková | 31

Hodová zábava a Rodinné hodové odpoledne se SRPŠ Svatý Kopeček |

Jiří Valihrach | 31

Den otevřených dveří | Dagmar Málková | 32

Dřevorubecké závody 2019 | Petr Pudil, Marta Čapková, František Prášil | 33

Letní kino na Svatém Kopečku | Jiří Valihrach, Hana Valihrachová | 34

Svatokopecká výročí v roce 2019 | 34

100 let od vzniku Tělocvičné jednoty Sokol Svatý Kopeček | Marta Čapková | 34
Miloslav Budík (21. 5. 1935 – 23. 4. 1999), 20. výročí úmrtí | Miroslava Titzová | 38

Jan Nepomuk Derka (16. 5. 1864 – 11. 6. 1935), 155. výročí narození | Jan Nedělník, Miroslava Titzová | 39

Stanislav Krejčí (2. 5. 1889 – 29. 7. 1974), 130. výročí narození a 45. výročí úmrtí | Jan Nedělník, Miroslava Titzová | 40

Jiří Wolker (29. 3. 1900 – 3. 1. 1924), 95. výročí úmrtí | Jan Nedělník, Miroslava Titzová | 41

Poslední svatokopecký zvoník | Jana Krejčová | 42

Jiná svatokopecká výročí | Jana Krejčová | 42

Z historie | 43

Nejstarší fotografové Svatého Kopečka | Jan Andres ml., Jan Andres st. | 43

Jan Fabel, řezbář a pozlacovač na Svatém Kopečku u Olomouce | Jana Krejčová | 46

Svatý Kopeček v díle malířů a grafiků | 53

František Hoplíček, olomoucký akademický malíř, opěvovatel naší Hané | jk | 53

Srdečné blahopřání všem našim jubilantům | 55

Jan Andres st., matematik a občan svatokopecký | Miroslava Titzová | 55

Nejstarší občané v roce 2019 | 56

Svatý Kopeček v poezii | 56

Svatý Kopeček | Jaromír Kolařík | 56

Háj | Jiří Wolker | 56

Vzpomínka | 57

Zemřel svatokopecký farář P. Bernard Petr Slaboch, O.Praem. (1971–2020) | Martin Kučera | 57

Svatý Kopeček. Foto J. Krejčová.

Vážení spoluobčané,

dostáváte do rukou Svatokopeckou ročenku 2019. První z nich byla vydána za rok 2014, tato je tedy v pořadí šestou. Její koncepce se v zásadě nemění, obsah se odvíjí od místních aktivit, výročí a jak už se stalo zvykem, je obohacen i o články z historie. Najdete v ní vzpomínku na RNDr. Miloslava Budíka, Jana Nepomuka Derku, Jana a Methoda Fabelovi, Stanislava Krejčího a Jiřího Wolkeru.

V příspěvcích shrnuly svou činnost Základní škola a Mateřská škola, příspěvková organizace, Dvorského 33, Olomouc-Svatý Kopeček, Matice svatokopecká, spolek, SK Kopeček, Klub pro seniory Svatý Kopeček, Arcibiskupské lesy a statky Olomouc s.r.o., Myslivecký spolek Svatý Kopeček, Zoologická zahrada Olomouc a další. Uvedené organizace byly částečně podpořeny finanční částkou z rozpočtu Komise městské části č. 25 Olomouc-Svatý Kopeček nebo s komisí jinak spolupracovaly. Nově je zařazen cyklus Zobrazení Svatého Kopečka v dílech malířů a grafiků, začínající Františkem Hoplíčkem. Obsáhlý příspěvek je věnován vyobrazením Svatého Kopečka na nejstarších fotografiích a připomenuty jsou např. Italské dny v Olomouci. Jednotlivé články doplňuje bohatá fotodokumentace.

Činnost komise za rok 2019 je přiblížena v první kapitole ročenky. Svatý Kopeček je všeobecně vnímán jako významné poutní a turistické místo, a také nadstandardní lokalita, v které je žádoucí žít. Uznávané výsadní postavení se však neodráží v dlouhodobé péči o rozvoj této městské části, jejíž obyvatelé nesou zvýšenou dopravní a turistickou zátěž. Specifická problematika městské části se dle komise má projevit i v adekvátním přístupu města k Svatému Kopečku. Nejlépe tak, aby byl nejen vyhledávanou destinací návštěvníků, ale i místem pro kvalitní život jeho obyvatel.

Na konci roku 2019 bylo v městské části Svatý Kopeček hlášeno 712 obyvatel s trvalým bytem.

Poděkování patří všem organizátorům akcí, jejich účastníkům a těm, kteří se podíleli na vzniku Svatokopecké ročenky 2019.

Za Komisi městské části č. 25 Olomouc-Svatý Kopeček

Mgr. Michal Krejčí

Komise městské části Svatý Kopeček v roce 2019

Komise městských částí zřizuje Rada města Olomouce jako svůj poradní a iniciativní orgán. V celém městě jich funguje sedmadvacet a všechny se řídí stejným statutem a jednacím řádem. Smyslem komisí je získávání místních znalostí pro rozhodování orgánů statutárního města Olomouce (tj. městské rady či zastupitelstva) a zlepšení informovanosti občanů o práci radnice, tak uvádí zmíněný status. O tom, jak svatokopecká komise naplňuje své poslání, podává základní přehled tato kapitola.

Složení KMČ Svatý Kopeček

K 1. prosinci 2019 pracovala komise v počtu deseti členů v následujícím složení: Ing. Vladimír Bernard, Ing. Stanislav Černý, Mgr. Hana Prekop Dvorská, Stanislav Jeřábek, Mgr. Michal Krejčí (předseda), Jana Krejčová, PhDr. Martin Kučera, PaedDr. Olga Němcová, MBA, František Prášil ml. a Evžen Zvěř.

Garantem komise v Radě města Olomouce je Mgr. Markéta Záleská, náměstkyně primátora.

Přehled činnosti KMČ v roce 2019

Než se dostaneme k vlastnímu popisu hlavních činností komise, tak se podíváme na výčet devíti bodů od nejdéle sloužícího člena svatokopeckých komisí Ing. Stanislava Černého:

Co nejvíce trápí obyvatele Svatého Kopečka? Nutno řešit.

1) WC na parkovištích.

Již v zápise z 14. května 2003 byl vznesen požadavek na umístění WC na parkovištích u ZOO a Fojtství. Dosud nevyřešeno.

2) Prostranství po vyhořelém kulturním domě, dnes v soukromém majetku.

Nelze donutit majitele od roku 2014, kdy na tuto situaci upozorňovala KMČ, k odstranění náletových dřevin a uklizení pozemku.

3) Devastovaná budova na ulici Kříčkova (na bývalém fotbalovém hřišti).

Tento případ je podrobně popsán paní PaedDr. Olga Němcovou v Informaci o jednáních, týkajících se budovy na hřišti ze dne 18. dubna 2009.

4) Ohňostroje, provozované při jakékoli příležitosti obtěžují občany nejen hlukem, ale také ničí půdu zahrad toxickými zplodinami.

Jednáno již od 3. července 2017.

5) Parkování v obci v období zvýšené návštěvnosti.

Bylo vypracováno již několik studií, které svým řešením vyvolaly nepříznivé odezvy občanů.

6) Zastávky MHD.

Nebezpečné místo stávající zastávky MHD směrem na Olomouc hrozí havárií při předjíždění autobusu, stojícího na zastávce před nepřehlednou zatáčkou. Od roku 2011 upozorňovala KMČ na toto nebezpečí a požadovala záliv u zastávky.

7) Nepřítomnost městské policie.

Od roku 2008 KMČ požadovala po policii obchůzky na kolech a ne v automobilech.

8) Velký výtěžek z parkování na území Svatého Kopečka nejde do zvelebování obce, ale ztrácí se v rozpočtu města.

9) Úprava obce se všeobecně nedá srovnávat s vedlejšími městskými částmi (Radíkov, Droždín).

Projekt estetizace veřejného prostoru

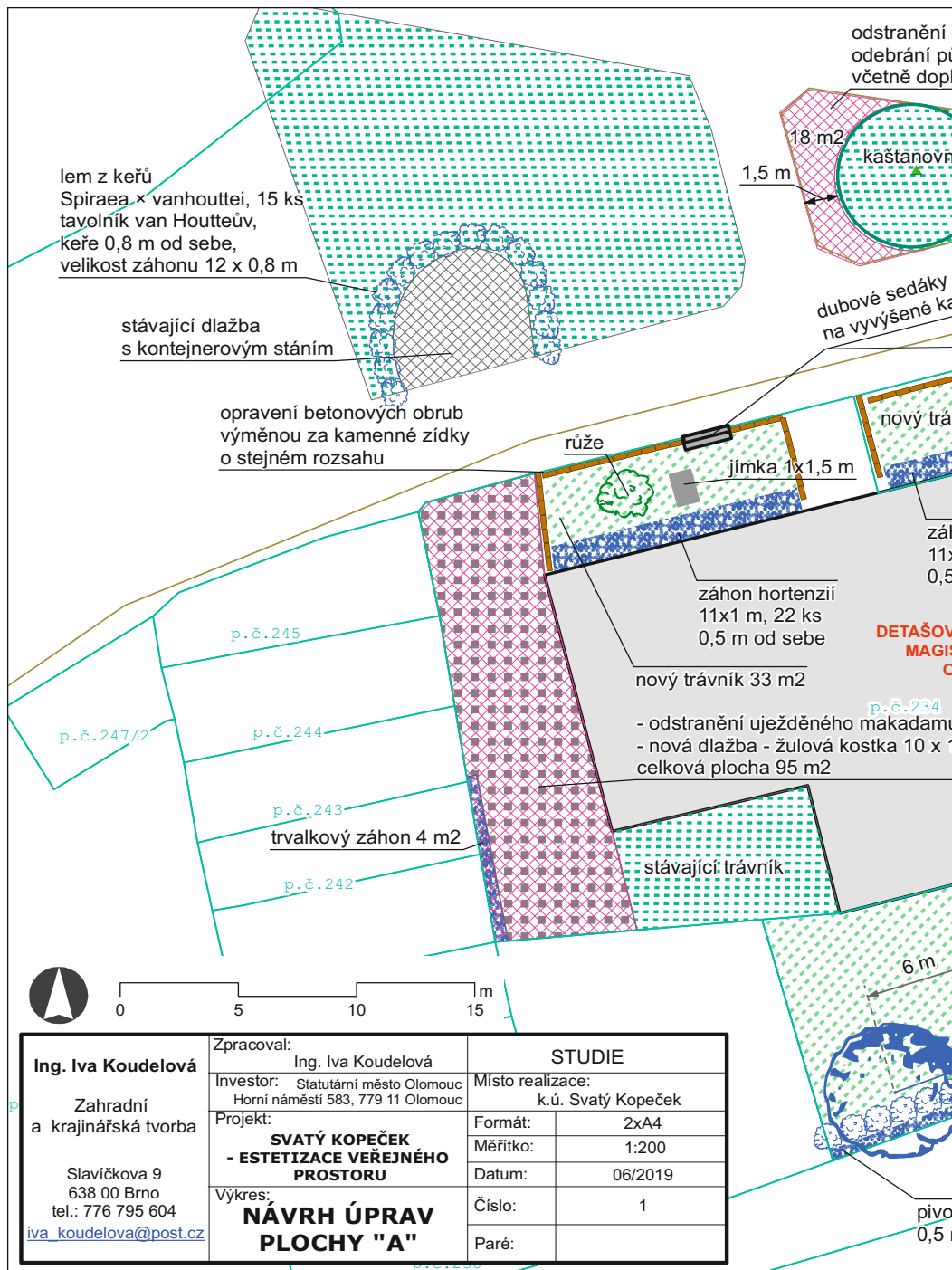
V roce 2019 byly Radou města Olomouce vyčleněny finanční prostředky pro komise městských částí na tzv. projekty estetizace veřejného prostoru. Nutno podotknout, že se jedná o menší a neinvestiční záměry v celkové výši do 300 tisíc Kč na rok pro každou komisi. Jinak je využití financí poměrně volné, avšak mělo by se týkat městských pozemků na veřejných prostranstvích.

KMČ provedla sumarizaci možných opatření drobného charakteru a nejvíce se jich sešlo v prostoru kolem budovy staré školy na Sadovém náměstí č. 7, a to jak na pozemcích města (viz situaci plochy A), tak i v soukromém vlastnictví (viz situaci plochy B) – tedy prostranství po vyhořelém kulturním domě (viz bod 2 ve výčtu Ing. S. Černého). Pro přípravu záměru byla zpracována vstupní studie, jejíž součástí byl i položkový rozpočet navrhovaných opatření.

Komise dávala prioritu estetizační úpravě neutěšeného prostranství soukromého pozemku (plocha B), jež spočívala ve vytvoření volně přístupného parčíku. K tomu se podařilo získat předběžný souhlas městské rady i dohodu s majitelem k možné dlouhodobé a bezplatné zápůjčce pozemku pro město. Avšak realizační náklady přes 1,5 mil. korun šly vysoko nad finanční možnosti programu i vlastníka pozemku, jež by musel vklad města při předčasném vypovězení výpůjčky adekvátně vyplatit.

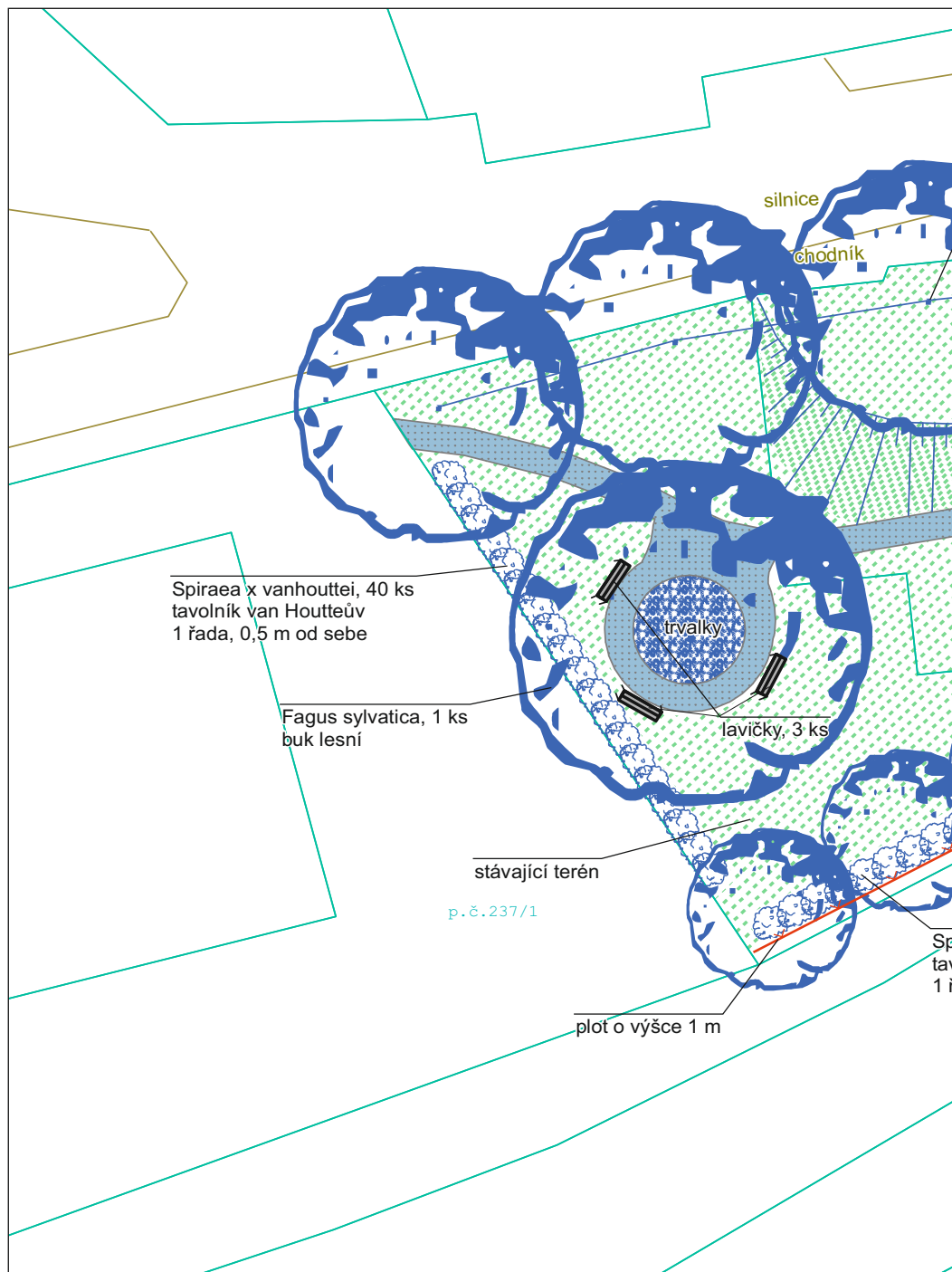
Jako drobné zlepšení stavu byla komisí zorganizována brigáda na úklid odpadků, která byla provedena ve spolupráci s Charitou Olomouc, a to za aktivní účasti jejích klientů-bezdomovců.

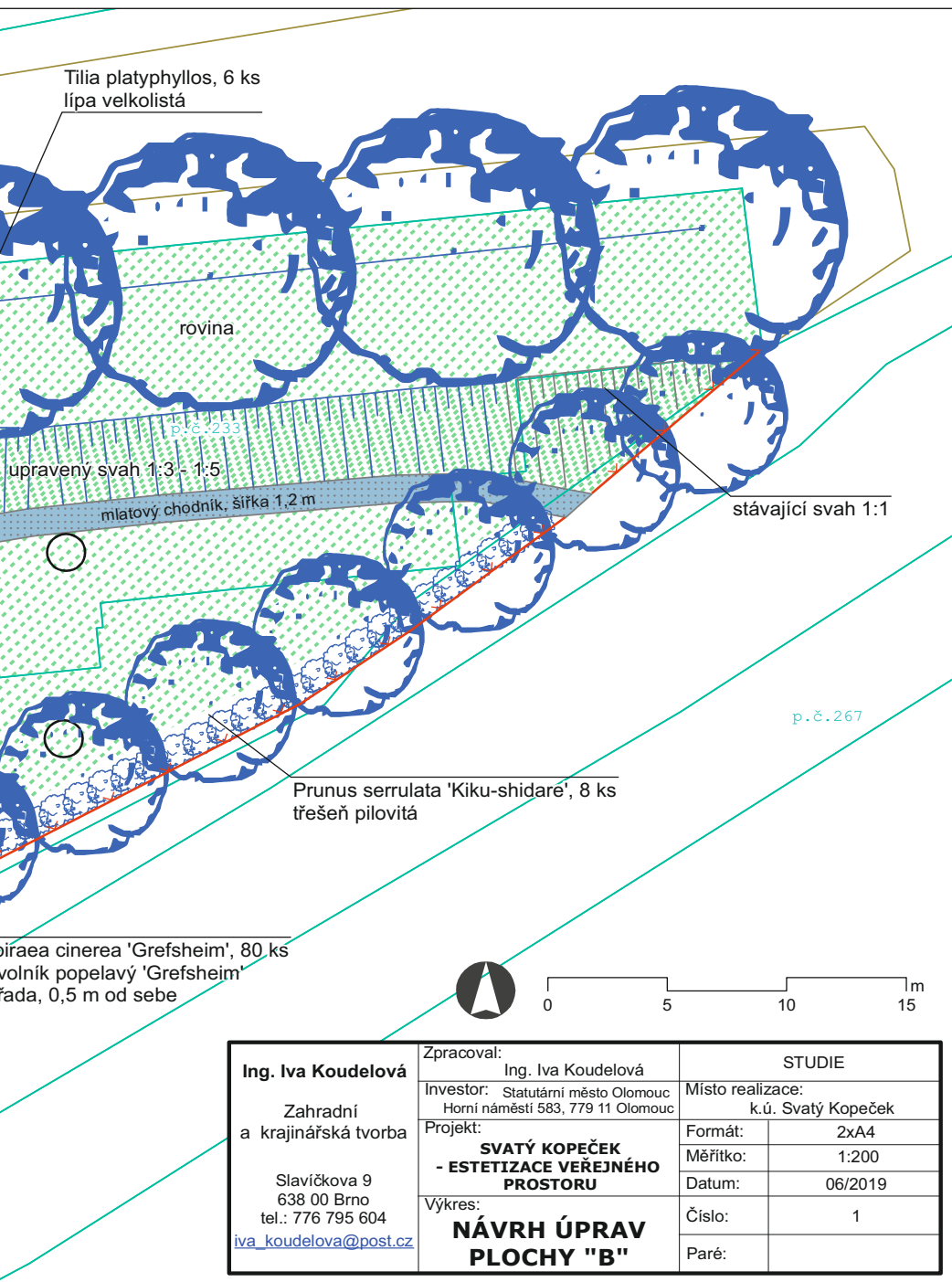
Celkové náklady na realizaci opatření kolem staré školy (plocha A) činí dle studie 600 tisíc korun. Jelikož tato částka přesahuje roční sumu na projekt estetizace, tak bylo na magistrátu domluveno sdružené financování pro roky 2019 a 2020, s termínem realizace v roce 2020. Podstatným důvodem pro tento postup je i potřeba získání všech potřebných povolení a předchozí zpracování projektu.

články červené, 80 ks
m od sebe

Spiraea cinerea 'Grefsheim', 80 ks
tavalník popelavý 'Grefsheim'
1 řada, 0,5 m od sebe

Předmětem estetizačních opatření je zahradní úprava předzahrádky domu i zadního dvorního traktu, jakož i vydláždění bočních ploch žulovou kostkou. Cílem je zvýšení kvality veřejného prostoru v centru městské části, který je hojně využíván (prodejna potravin, pošta, ordinace).

Finanční podpora kulturních a společenských akcí

Z prostředků komise určených na tzv. „provozní výdaje a služby“ (celková částka 150 tisíc korun) byla převážná část určena na podporu místních kulturních a společenských akcí, jejichž pořádání zajišťují zdejší spolky a organizace. Za všechny vybíráme: Svatokopecká hodová zábava, Svatokopecké hody, Dřevorubecké závody, Letní kino, Den s arcibiskupskými lesy a statky či Italské dny. Zbylé prostředky šly na uspořádání biosběrové soboty, nákup pivních setů či vydání Svatokopecké ročenky za rok 2018.

Opravy chodníků v městské části

Komise městských částí doporučují provedení oprav chodníků a komunikací v rozsahu do 300 tisíc korun. Realizaci oprav pak zajišťují Technické služby města Olomouce, a to vlastními silami či dodavatelsky.

Pro rok 2019 schválila komise následující seznam oprav komunikací a chodníků:

- 1) K Hájence: oprava povrchu komunikace od stávající úpravy u č. 13 po ul. Šlikova za 139.082,- Kč.
- 2) Darwinova: oprava dlažby a obrub chodníků za 34.540,- Kč.
- 3) E. F. Buriana – výjezd na ul. Dvorského: oprava povrchu komunikace za 94.721,- Kč.
- 4) Kovařovicova: oprava povrchu komunikace u poklopu za 16.896,- Kč.
- 5) Sadové náměstí: oprava chodníku z dlažební kostky za 14.112,- Kč.

Celkový součet: 299.351,- Kč.

Provedení uvedených oprav chodníků a komunikací bylo uskutečněno v podzimním období.

Nové investiční akce – chodník na ul. Dvorského

Z investičních akcí byla v jarních měsících uskutečněna stavba chodníku na ul. Dvorského, jejíž příprava započala již v předchozím období. Stavba, jejíž náklady činily celkem 1,2 mil. včetně projektu, přispěla ke zlepšení dopravní situace a bezpečnosti chodců v předmětné části Svatého Kopečka.

Komise městské části žádala radu města o zajištění investičních akcí v r. 2020, a to konkrétně: na přesun / vybudování nové autobusové zastávky Bazilika (ve směru na Olomouc), kde je zpracován projekt a vydáno stavební povolení; dále na realizaci projektu Informačně dopravního systému, který řeší navigaci aut na parkovací plochy a jejich zpoplatnění.

Budova Kříčkova č. 4

V prvním povolebním roce bylo prvořadým cílem komise seznámit nové vedení radnice s problematikou dlouhodobě nevyužitého objektu na Kříčkově ulici č. 4 a společně najít odpovídající využití budovy. Jelikož v rámci plánované rekonstrukce základní školy Dvorského má vzniknout nová velká tělocvična, jež bude plnit i funkci společenského sálu pro naši městskou část, tak původní projekt rekonstrukce Kříčkovy ulice č. 4, jehož dominantním prvkem bylo právě vybudování multifunkčního sálu, není aktuální. Zvláště pak, když na jeho realizaci za desítky milionů korun nemá město peníze.

Radnice přišla s návrhem na přebudování objektu na sociální bydlení, neboť takový záměr je potřebný a lze na něj získat dotační prostředky. Jednalo by se o malometrážní byty, a to buď pro seniory, nebo startovací bydlení pro mladé rodiny. Komise ve spolupráci s místními spolky připravila návrh využití na přízemí objektu, které by sloužilo jako komunitní centrum. O podobě využití budovy se stále jedná, vedení města komunikuje s komisí i občany. Vybrané varianty mají být představeny na veřejném projednání.

Dílčím posunem bylo bleskové uskutečnění rekonstrukce sociálního zařízení v přízemí objektu, z kterého bylo vybudováno veřejně přístupné WC (viz bod 1 ve výčtu Ing. S. Černého), jež slouží pro návštěvníky parkoviště u Fojtství, ale i pro účastníky akcí, jež s podporou komise probíhají v prostoru hřiště.

Rybník na ul. Radíkovská

I přes dílčí opravu a zatěsnění nábrežní zdi, jež bylo provedeno v předjarním období, nadále pokračovalo prosakování nádrže, a to zejména přes zeď do stavidla. Na podzim bylo proto přistoupeno k provizorní úpravě odtoku vody ze stavidla, jež se osvědčila a umožnila alespoň dílčí napuštění rybníku vodou.

Poloprázdný rybník kompletně zarůstá porostem orobinců, což uvítaly zejména rosníčky zelené a další druhy obojživelníků, které se zde vyskytují (např. čolek velký, čolek obecný, skokan štíhlý, ropucha obecná, ropucha zelená). Po odborných konzultacích a místních šetřeních připravuje komise dlouhodobé řešení – to spočívá v rekonstrukci nádrže (nové stavidlo, vyčištění dna a vytvoření litorální zóny).

Podněty komise k obecně závazným vyhláškám

Již v lednu doporučila komise městské části vedení města úpravu či přijetí následujících obecně závazných vyhlášek (OZV):

- O zákazu konzumace alkoholu a žebrání na veřejných prostranstvích statutárního města Olomouce, a to o nový bod č. 10) v příloze vyhlášky v tomto znění: „10. v městské části Svatý Kopeček Návrší Jana Pavla II., Sadové náměstí a park na vyhlídkovém místě Ferdák (p. č. 64 v k. ú. Svatý Kopeček, okres Olomouc).“
- O regulaci používání zábavní pyrotechniky na veřejných prostranstvích a jiných prostranstvích statutárního města Olomouce, vedoucí k jejímu zákazu na území

městské části Svatý Kopeček (s výjimkou 31. prosince a 1. ledna a případů, o kterých rozhodne RMO).

Aktualizace první OZV byla zastupitelstvem města schválena v březnu a příprava druhé OZV probíhá.

Shrnutí

Z devítibodového výčtu Ing. S. Černého si můžeme odškrtnout ten první (bod 1), splnění dalších bodů je snad na dobré cestě (body 2, 3, 4). Vyřešení parkování v městské části (bod 5), jež je daná návštěvností Zoologické zahrady Olomouc a Svatého Kopečku jako poutního a výletního místa, je bohužel v nedohlednu. Komise nadále usiluje alespoň o dílčí řešení tohoto nejpálčivějšího problému městské části. Mnoho bodů stále čeká a další nám přibývají. Krom toho komise zajišťuje další každodenní úkoly, z nichž výše jsou uvedeny jen některé. Přes veškerou pomoc radnice a magistrátu je tak činnost členů komise nelehká a někdy i nevděčná. Dělají ji však z přesvědčení pro Vás, své spoluobčany. Za jejich volný čas, obětavost a práci, jež Svatému Kopečku, jeho obyvatelům i návštěvníkům věnují, jim srdečně děkuji.

Mgr. Michal Krejčí, předseda

Komise městské části č. 25 Olomouc-Svatý Kopeček

Ze života na Svatém Kopečku

Ze života školy

Vážení spoluobčané,

je pro mne opravdovým potěšením, že s Vámi opět po roce můžeme sdílet ty nejkrásnější momenty, které nám život s našimi dětmi a žáky přinesl, a podělit se o radost, kterou při své práci pocítujeme každý den. Vaše přízeň, jeden ze zásadních motivačních pilířů naší práce, pro nás rozhodně není samozřejmostí. Upřímně si vážíme toho, že nám ji stále intenzivněji projevujete. Při ohlédnutí se za časem, který uplynul od našeho posledního příspěvku do Svatokopecké ročenky, můžeme konstatovat, že uplynulý rok byl pestrý a plný různých aktivit.

Naši školu jsme vybavili interaktivními katedrami s výkonnými počítači a data-projektory, které naši pedagogové při výuce využívají, a díky tomu je tak vyučování pro žáky moderní, názorné a zajímavější. Během prázdnin jsme na prvním stupni kompletně opravili první část sociálních zařízení, došlo i k opravě části rozvodů vody, máme nový vrátný systém na budově 1. stupně, nově jsme vyměnili vjezdová vrata základní školy ve stylu původních vrat z počátku 20. století. V MŠ Gaga-

rina jsme opravili podezdívku plotu, nainstalovali zabezpečovací systém, bezdrátově zasítovali učebny a vyměnili písek v pískovišti. V MŠ Kovařovicova jsme nevyhovující plot nahradili a doplnili novým plotem a kompletně rekonstruovali obě pískoviště, v nichž jsme rovněž vyměnili písek. V MŠ Dvorského máme nové protihlukové dveře, za kterými se v době odpoledního spánku v klidu a tichu čtou pohádky.

Děti v mateřských školách neměly o výchovně vzdělávací akce nouzi. Mezi nejúspěšnější patřily prohlídka s kočkou Olou, která děti provedla historickou částí města Olomouce, drakiáda, během které se nebe nad Svatým Kopečkem zaplnilo papírovými draky nejružnějších barev a provedení, děti s pomocí rodičů dotvořily ty nejoriginálnější a nejstrašidelnější dýně, v Medvídkově nemocnici zase medikové ukázali, v čem spočívá práce doktorů, a tím napomohli odstranit strach z bílých plášťů. Na konci listopadu děti a rodiče rozsvítili lampióny a s nimi rozzářili okolí v lampiónovém průvodu, v období adventu přivítali Mikuláše, anděly a čerty, zkrátili si čas pečením perníčků a nachystali dobroty pro zvířátka žijící v lese. Pro děti předškolního věku opět probíhaly edukativní skupiny, které byly zaměřeny na všestranný rozvoj pro úspěšný vstup do první třídy.

Mezi předškoláky a první třídou probíhá každoročně úzká spolupráce zaměřená na adaptaci budoucích prvňáků ve škole. Děti z mateřských škol během roku několikrát navštívily základní školu, něco dobrého si připravily ve cvičné školní kuchyni, v tělocvičně zahrály hry a několikrát zhlédly divadelní představení. Kamarádi z první třídy jim předvedli, co se již naučili. Všechny třídy mateřských škol spolupracují na různých výukových projektech, tvořivých dílničkách, navštěvují knihovny, spolupracují se ZOO Olomouc, účastní se dopravních soutěží, besed s městskou policií, sportovních soutěží, výletů.

Stejně jako v minulých letech jsme uspořádali pro žáky naší základní školy řadu akcí. Absolvovali vánoční zájezd do Vídně, zúčastnili se divadelních a koncertních představení v Moravském divadle v Olomouci, navštívili zajímavá místa, například Archeoskanzen Modrá, Velehrad, Antropos, Planetárium Brno, Batův Zlín, Sluňákov, navštívili firmy Nutrend, Honeywell a Kuchyně Voráč. Opět se u nás natáčel pořad Šikulové, který byl vysílán v televizi. Natáčení se zúčastnili žáci první a druhé třídy. Z natáčení si odnesli krásné výrobky. Žáci druhého stupně absolvovali lyžařský výcvikový kurz v Malé Morávce, předškoláčky se svými rodiči a budoucí paní učitelkou se seznamovali na adaptačním kurzu. Dvakrát ročně organizujeme branný den s nácvikem první pomoci, chování v krizových situacích a připravenosti k obraně státu. Žáci jsou vzděláváni v prevenci kyberšikany a patologických jevů.

Velký úspěch zaznamenalo již tradiční rozsvěcení vánočního stromu před základní školou, které bylo podtrženo vystoupením žáků školy, kteří potěšili přihlížející diváky zpěvem vánočních koled. Smrk byl zkrášlen novými ozdobami a bohatým osvětlením, dělal nám radost nejen v adventním čase, ale i v lednu. Žáci 5. a 7. tříd

společnými silami vytvářeli adventní věnce, které věnovali klientům v Hospici na Svatém Kopečku. Předvánoční atmosféru navodili žáci 4. a 5. třídy zpěvem koled klientům v Norbertinu a v Hospici na Svatém Kopečku, všem zúčastněným se vystoupení velice líbilo. Další aktivitou v adventním čase bylo zpívání koled v bazilice Navštívení Panny Marie. Žáky přivítal otec Hyacint a potom se již bazilikou linuly hlásky žáků.

Od loňského školního roku ve škole fungují tři oddělení školní družiny, která jsou kapacitně zcela zaplněna. Vychovatelé žákům v odpoledních hodinách chystají pestrý program, který je propojen s častým venkovním pobytem. Z akcí školní družiny vybírám seznámení s africkou kulturou prostřednictvím skupiny Emongo, jarní a podzimní projektový týden, štafetové hry, závod hlídek v okolí Svatého Kopečka nebo turnaj ve florbalu. Akci, na kterou se žáci dlouho dopředu těší, je Noc s Andersenem, při které si žáci nejen čtou zajímavé knihy, ale i překonávají strach na stezce odvahy a hlavně – přespí ve škole. Všechny aktivity byly velice zdařilé a žákům se líbily. Žáci také mohou využít možnost přípravy domácích úkolů ve školní družině.

Sdružení rodičů a přátel školy skvěle zorganizovalo 3. společenský ples pro rodiče a přátele školy v Kulturním domě Lošov. Pro malé tanečníky paní učitelky připravily Dětský maškarní ples. Nestačili jsme se divit, kolik originálních masek se v naší tělocvičně opět sešlo. O příjemnou atmosféru se postaral i kouzelník, který všechny přítomné pobavil svými kousky.

Pokračuje spolupráce se slovenskou Základní školou z Višňového. V prosinci navštívili naši školu slovenští pedagogové a žáci 5. a 6. ročníku. Po prohlídce školy a po drobném občerstvení v jídelně si žáci prohlédli baziliku a poté obdivovali krásy vánoční Olomouce. Na podzim pojedou na návštěvu do Višňového naši žáci.

Zúčastnili jsme se opět mnoha soutěží v oblasti výtvarné, jazykové, pěvecké, recitační, sportovní, přírodovědné. Umístili jsme se na předních místech v několika soutěžích:

Tajný život odpadu, 2. místo – regionální soutěž, Olympiáda v českém jazyce, 1. místo – okresní kolo, Soutěž v anglickém jazyce, 13. místo – okresní kolo Výtvarná a literární soutěž Cestování s prarodiči, 6. – 7. místo – krajské kolo, Literární výtvarná soutěž Převyprávěj pověst, 1., 3. a 4. místo – krajské kolo, Techno-Challenge, 1. místo – krajské kolo, Bezpečná Olomouc 2019, 4. místo – regionální soutěž, Soutěž mladých zdravotníků, 2. místo – krajské kolo, 15. výročí vstupu České republiky do Evropské Unie, 8. místo – krajské kolo, finále Zdravá pětka v Praze, 3., 4. a 5. Na školu naší velikosti to je velký úspěch.

Na školním pozemku jsme zřídili hmatovou stezku, kterou budou na jaře využívat děti i žáci. Pokračujeme ve výuce dílen v rámci praktických činností, v nichž se žáci učí základním dovednostem a práci s různými materiály. Taktéž využíváme odborné učebny přírodních věd, výtvarné výchovy, keramiky, cvičnou školní kuchyni, fitness, tělocvičnu a multimediální učebny.

Žáci deváté třídy ukončili docházku slavnostní obhajobou absolventských prací, na které se se svými učiteli pečlivě připravovali. Tématem prací byly Osudové osmičky a devítky v historii naší země.

O přestávkách se žáci nenudí. SRPŠ zakoupilo nové vybavení do školních herňáček, které žáci denně využívají. Do obou místností byly zakoupeny sedací vaky, sedací kostky a fotbálky. Nové fotbálky dostali i žáci na druhém stupni. Ti mohou využít školní hřiště, kde si zahrají fotbal, košíkovou nebo stolní tenis. V případě pěkného počasí si mohou na lavičkách pod stromy sníst svačinu a pobavit se.

I nadále spolupracujeme se ZOO Olomouc, jejíž prostor využíváme jak k výuce v mateřských školách, tak v základní škole. Podílíme se na úpravě prostředí zahrady a na přípravě různých akcí.

S pořadem zaměřeným proti šikaně nás navštívil zpěvák a textař Václav Noid Bárta, který sám jako dvanáctiletý kluk šikanu zažil. Jak řekl, nechce nečinně přihlížet, jak se s podobnými problémy trápí další generace dětí.

Dalším významným hostem, který nás navštívil, byl paralympionik Jiří Ježek. Šestinásobný paralympijský vítěz a šestinásobný mistr světa je nejúspěšnějším cyklistou paralympijské historie. Úspěšně absolvoval i závody se zdravými cyklisty. Věnuje se různým dobročinným projektům a motivačním přednáškám. Seznámil nás se svým životním příběhem.

Na škole působí speciální pedagog, který provádí pedagogickou diagnostiku, vede předměty speciálně pedagogické péče, reedukace, logopedickou péči, konzultuje potřeby žáků se zákonnými zástupci, školskými poradenskými zařízeními apod. Plánujeme spolupráci se školním psychologem.

Prostřednictvím informačních schůzek a konzultací byly vycházejícím žákům a jejich zákonným zástupcům podávány informace spojené s přijímacím řízením. Zákonní zástupci žáků 5. ročníku byli informováni o možnostech studia na víceletých gymnáziích. Žáci 9. ročníku měli možnost zúčastnit se Dnů otevřených dveří na středních školách. Získali zde všeobecné informace o škole, studiu a jednotlivých oborech. Součástí těchto dnů byly i návštěvy odborných učeben a dílen s praktickými ukázkami, kde měli žáci možnost vyzkoušet si činnosti daného oboru.

V letošním školním roce jsme pro žáky otevřeli kroužky hry na kytaru, na klavír, angličtinu pro nejmenší i pro pokročilejší, keramický kroužek, vaření a stolování, aerobik, sportovní hry, florbal, gymnastiku, bojové sporty, Lego kroužek a Věda nás baví. Žáci mohou navštěvovat i nepovinný předmět náboženství.

V současné době probíhá příprava na vybudování nových odborných učeben, a to fyziky/chemie, školních dílen, cvičné školní kuchyně a počítačové učebny. Budeme zajišťovat bezbariérový přístup včetně výtahu.

I letos poskytujeme bezplatné doučování pro žáky, neboť jsme na něj získali dotaci z projektů EU. Další programy, jichž se účastníme, jsou *Ovoce a zelenina*

do škol, Mléko do škol, Sportuj ve škole, Maják – síť kolegiální podpory, IVOK – Inkluzivní vzdělávání Olomouckého kraje, Podpora společenství praxe jako nástroj rozvoje klíčových kompetencí, Příprava romských dětí a dětí ze sociálně marginalizovaných skupin z Olomouckého kraje a okolí na vzdělávání pomocí dobrovolnictví a se zohledněním spirituálních potřeb.

Spolupráce probíhala zejména s těmito partnery a organizacemi: ZOO Olomouc, Lesy ČR, SRPŠ, Komise městských částí na Svatém Kopečku a v Droždíně, Farnost na Svatém Kopečku, Vlastivědné muzeum v Olomouci, ZŠ a MŠ Samotišky a s Magistrátem města Olomouce.

Finanční prostředky se nám daří kromě příspěvku od zřizovatele získávat i z evropských, národních a krajských dotačních titulů. Zapojili jsme se do šesti evropských projektů, z nichž jsme pro školu zajistili vybavení pro výuku fyziky a chemie (měřicí systém Pasco, stavebnice i Triangle, senzory Arduino, programovatelné LEGO), vybavili jsme školu 3D tiskárnou a 3D skenerem. Od Olomouckého kraje jsme získali dotaci na podporu environmentální výuky, ze které jsme pořídili měřicí techniku, hmyzí hotely, ptačí budky apod.

Spolek rodičů a přátel školy při ZŠ a MŠ, Dvorského 33, Olomouc-Svatý Kopeček výborně spolupracuje se školou, pomáhá při organizaci školních i mimoškolních akcí, jakými jsou např. školní ples, Rozsvěcení vánočního stromu, Slavnostní zakončení školního roku, Strašidelná škola, maškarní bál, Bramborový den, Oslavy sv. Martina a při spoustě dalších akcí. SRPŠ finančně podporuje výlety, zájezdy, školy v přírodě a lyžařské výcvikové kurzy. Spolupráce je tedy více než přínosná a my děkujeme zejména těm členům spolku, kteří se aktivně na chodu spolku a organizaci akcí podílí.

Poděkování patří zřizovateli školy, městu Olomouc. Velké díky patří i KMČ na Svatém Kopečku, která podporuje finančními příspěvky a propagací akce, které spolu se SRPŠ pořádáme nejen pro naše děti a žáky, ale i pro širokou veřejnost.

V neposlední řadě děkuji všem pedagogům a provozním zaměstnancům naší školy za jejich celoroční práci. Jsou každodenními nezbytnými průvodci a pomocníky žáků.

Mgr. Ilona Andrášková

Ohlédnutí za činností Matice svatokopecké do valné hromady v roce 2019

Činnost spolku byla i v roce 2019 ovlivněna rekonstrukcí baziliky Navštívení Panny Marie a jejího areálu. Plánované pořadatelské VI. pouti moravských Matic muselo být přesunuto na rok 2020 a samotná pouť Matic nakonec proběhla v neděli

28. dubna 2019 na Svatém Hostýně, kam jsme zorganizovali poutní zájezd. Hlavní matiční mši svatou celebroidal otec arcibiskup Jan Graubner. Po ní následovalo svátostné požehnání. Odpoledne si zájemci vyslechli přednášku na téma *Misijní poslání moravských Matic*. Pronesl ji otec arcibiskup Jan Graubner. Setkání vyvrcholilo koncertem duchovní hudby, který připravila ZUŠ v Bystřici pod Hostýnem a cimbálová muzika Bukovinka. Podtitul koncertu zněl: *Mariánský kult v duchovní a lidové písni*.

Přestože počasí setkání příliš nepřálo, mnozí účastníci stihli navštívit i další zajímavé stavby a pamětihodnosti poutního areálu (Svatohostýnské muzeum v unikátním prostoru Jurkovičova sálu, Köhlerovu křížovou cestu, kamennou rozhlednu s kaplí sv. Kříže, kamenné schodiště spojující baziliku s Vodní kaplí, pod kterou vyvěrají prameny pro poutníky, Cestu světla a další). Na Svatém Hostýně byl přítomný i štáb TV NOE, který se zástupci jednotlivých Matic natočil krátké rozhovory. Matici svatokopeckou zastupoval její místopředseda Rostislav Hainc.

Další zájezd se uskutečnil 27. července 2019. Cílem byla Stará Voda u Libavé, kde se konala pouť ke sv. Anně. Po mši svaté, adoraci a svátostném požehnání se mnozí účastníci vydali ke Královské studánce, u které proběhlo žehnání vody. Zde i u kostela byly připraveny zajímavé přednášky, které jsme si se zájmem vyslechli. Tentokrát nám přálo i počasí, déšť nás zastihl až těsně před odjezdem.

Od některých aktivit jsme museli upustit (např. pořádání koncertů, přednášek). Nicméně vše ostatní, co bylo vzhledem k podmínkám možné, jsme opět uspořádali.

Pro naše členy i ostatní zájemce jsme na přelomu března a dubna připravili postní duchovní obnovu pod vedením otce Gorazda, tentokrát v Exercičním domě v Českém Těšíně. Pobyt byl hodnocen kladně. Památce italských vystěhovalců na Svatém Kopečku byly na začátku května věnovány Italské dny v Olomouci. Matice svatokopecká se podílela zajištěním dohledu nad výstavou. Člen Matice svatokopecké Jan Gottwald zorganizoval koncert česko-italské hudby.

Již podeváté jsme spoluorganizovali pětidenní pěší putování po Cyrilometodějské poutní stezce (lidový název Moravská Compustela). Poutníci vyrazili ze Svatého Kopečka na Svatý Hostýn a odtud zamířili na Velehrad. Nejen tuto pouť organizačně zajišťuje a vede předseda Matice velehradské Mons. Jan Peňáz (poutník Jan). Tato akce je spojena s nemalými starostmi a vyžaduje značné úsilí v organizační oblasti. Mons. Peňázovi za tyto aktivity patří uznání a poděkování. Ze Svatého Kopečka se na tuto pouť každoročně vydává asi čtyřicítka poutníků. Přicházejí i ze vzdálených míst naší republiky. Cesta je pro ně velkým duchovním obohacením.

V rámci odpustkových slavností (17. srpen) se podařilo alespoň v omezeném rozsahu uskutečnit pro ohlášené zájemce komentované prohlídky baziliky, a to zejména díky vstřícnosti p. Nedělníka. Věříme, že v r. 2020 bude situace příznivější a dovolí větší rozsah prohlídek, které přispívají šíření povědomí o poutním místě.

V červnu 2019 obdržel výbor Matice svatokopecké odpověď strahovského opata Daniela Janáčka, ve které vyjádřil souhlasné stanovisko k záměru umístění sochy

sv. Jana Pavla II. v prostoru před bazilikou. Socha by měla vyjádřit vděčnost a úctu k papeži, který Svatý Kopeček v květnu 1995 navštívil.

Dne 8. září se uskutečnila XXIV. pouť Matice svatokopecké, spolku, která pokračovala valnou hromadou. Tentokrát ji nebylo možné uspořádat ve Francouzském sále svatokopecké farní budovy, který prochází stavebními úpravami. Mše svatá, celebrowaná protektorem spolku, pomocným biskupem Mons. Antonínem Baslerem, byla sloužena v olomoucké katedrále. Valná hromada proběhla v budově Arcibiskupské kurie na Biskupském náměstí. Po jejím skončení následovala komentovaná prohlídka Arcibiskupského paláce Olomouc.

Za Maticí svatokopeckou, spolek

Yvona Fucimanová

P. Bernard Slaboch podpořil organizaci Italských dnů na Svatém Kopečku. Na snímku slavnostní odhalení pamětní desky v květnu 2019. Foto Archiv AO.

Podzimní aktivity Matice svatokopecké a obměněné vedení

Ke konci kalendářního roku 2019 proběhl pátý ročník oslav svátku sv. Martina se světelným průvodem (v předvečer svátku 10. listopadu). Do oslav se zapojily také děti ze svatokopecké základní školy, které si za své vystoupení vysloužily velký potlesk. Poděkování patří paní učitelce Iloně Andrýskové, která spolupráci školy s Maticí koordinovala. V klášteře sester premonstrátek byla uspořádána

adventní duchovní obnova, kterou vedl otec Gorazd Krušina (30. listopad). Zájemci se zúčastnili komentovaných prohlídek výstav o olomouckém orloji a osobnosti olomouckého biskupa Karla II. z Lichtensteinu-Castelcornu (20. listopad a 11. prosinec). Na počátku doby adventní byla sloužena mše svatá otcem biskupem Antonínem Baslerem, následně proběhlo v klášteře sester premonstrátek tradiční adventní setkání s protektorem MSK (1. prosinec). Svatý Kopeček navštívil také sv. Mikuláš, který dětem přinesl drobné dárky (8. prosinec). Vzhledem k tomu, že stále trvá rekonstrukce baziliky a části poutního areálu, výstava betlémů se v muzeu MSK neuskutečnila. MSK se podílela alespoň na jednodenní výstavě betlémů ve svatokopecké základní škole.

Funkce předsedy Matice svatokopecké se na zářijové valné hromadě vzdal dosavadní předseda ThLic. Ján Mikolaj, Ph.D. a pozice jednatelky Yvona Fucimanová, kterým za obětavou práci ve prospěch Svatého Kopečka patří poděkování. Nově výbor MSK pracuje od září 2019 v tomto doplněném složení: Mons. Antonín Basler (protektor), RNDr. Ladislav Šnevajs (předseda), Ing. Rostislav Hainc (místopředseda), Maria Haincová (hospodářka), Marta Čapková, Františka Prášilová, Marie Gerátová, Helena Bláhová a PhDr. Martin Kučera (členové výboru).

Valné hromady se budou nově konat v měsíci březnu.

Martin Kučera, člen výboru Matice svatokopecké

SK Kopeček – družstvo malé kopané

Milí fanoušci malé kopané, po roce pro vás máme informace z fotbalového prostředí.

V soutěžním ročníku 2018–2019 jsme skvěle zvládli podzimní část, kterou jsme ukončili na 3. místě se ziskem 19 bodů a ztrátou 2 bodů na prvního. Jarní část již tak slavná nebyla, ale i tak jsme skončili na krásném 6. místě s celkovým ziskem 30 bodů a ztrátou 10 bodů na postupující tým ROKO Samotišky.

Ve stávajícím ročníku 2019–2020 se nám na podzim příliš nedařilo. Vlivem pracovního vytížení a taky zdravotních problémů, jsme se často k zápasům sešli jen v minimálním počtu a i přes maximální bojovnost a nasazení jsme uhráli jen 8 bodů při záporném skóre 24:40. V konečném hodnocení to znamená předposlední 13. místo, ale na „klidný“ střed tabulky nám schází jen 3 body. Již z pohledu na konečné skóre je jasné, že nejvíce nás tlačí bota v útoku, obranu máme čtvrtou nejlepší. Podzimní výsledky pro nás znamenají jediné: na jaře budeme zřejmě až do posledních kol bojovat o záchranu a věřte, že bojovat budeme. Snad se nám budou vyhýbat zranění a podaří se nám skloubit pracovní povinnosti se zápasy našeho SK.

Naš tým je stále dost silný na to, aby třetí ligu udržel, a to jak po fotbalové, tak i mentální stránce. Chuť vyhrávat nás ještě neopustila a snad dlouho neopustí.

V jarní části soutěže budeme opět spoléhat na výkony naší brankařské dvojice: Radka Čecha a Standy Valuše, na obránce Jardu Karase, Zdeňka Vargu, Kubu Hausnera, Karla Morbitzera a na útočníky Honzu Navrátila, Tomáše Řezníčka, Martina Hausnera a Lukáše Kadlčíka. Naši sestavu snad na jaře opět posílí Ondřej Macků a aspoň občas vypomůže Honza Kašpar.

Pevně věříme, že nás v těžkých jarních záchranářských zápasech přijdete podpořit a budete naším dalším hráčem.

Přijďte nám fandit! Občerstvení bude opět zajištěno! Těšíme se na Vás! Našemu fotbálku zdar!

Rada Čech

Tabulka 3.b ligy (podzim 2019)			Rozpis domácích zápasů (jaro 2020)
Tým	Skóre	Body	
1. FK Krčmaň 97	73:43	20	3. 4. 2020 v 17.00
2. Atletico Bystrovany	40:25	19	17. 4. 2020 v 18.00
3. Hurikán VB	70:42	18	24. 4. 2020 v 18.00
4. Barbar	54:56	16	8. 5. 2020 v 9.30
5. BSK Mlýn	55:47	15	22. 5. 2020 v 17.30
6. MK Dlouhá Loučka	36:37	15	5. 6. 2020 v 17.30
7. AC Karasov	38:35	13	19. 6. 2020 v 17.30
8. Dynamo Bystrovany	51:44	12	
9. Topmon Bukovany	44:55	10	
10. Bulldog Pňovice	49:61	10	
11. Mlha team	60:67	9	
12. Draci	50:68	9	
13. SK Kopeček	24:40	8	
14. Rotor LBT	31:55	8	

Klub seniorů Olomouc-Svatý Kopeček

Klub seniorů pokračoval ve své činnosti i v roce 2019. V zimních měsících jsme se scházeli v klubovně na přednáškách. Zajišťovali je členové klubu a seznamovali nás se svou prací, kterou vykonávali během svého aktivního života. Velmi zajímavá byla přednáška o jaderné chemii, o rostlinách a jejich účincích na naše zdraví i retro-párty. Přednáška o Gustavu Frištenském, kterou nám přednášela jeho pravnučka

Dne 30. ledna 2019 u Pevnosti poznání a 24. září 2019 v Příboře. Foto archiv KS Svatý Kopeček.

a kterou jsme uspořádali společně s KS Radíkov, byla velice úspěšná. Probíhaly tradiční produkce živé hudby. V březnu na MDŽ, v prosinci na Mikuláše a na oslavu narozenin našich tří milých členů. Hrál a zpíval nám pan Radek Sychra. Tyto akce jsou velmi oblíbené.

Na vycházce ze Střeneš do Horky nad Moravou nás natáčela televize v rozhovoru o životě seniorů. Pořad byl odvysílán v celostátní televizi. V planetáriu Pevnosti poznání jsme si to také velmi užili. Pravidelná výtvarná dílna v klubu je čím dál tím úspěšnější. Výstavu naší paní Míši jsme navštívili v olomoucké galerii a dále pak pokračovali v prohlídce vily Primavesi.

Pořádaných tombol v KS se mohl zúčastnit každý, kdo donesl nějakou cenu. Mohl si také koupit za dvě koruny los. Z tržby za losy se koupily další ceny do příští tomboly. Je legrace a má to úspěch. V květnu proběhla branná soutěž tříčlenných seniorských družstev a naši soutěžící členové, opět už potřetí za sebou, zvítězili. Máme tři zlaté poháry.

První letošní zájezd byl do Brna na výstavu Titanik. Dále bych jmenoval Chropyni, Frenštát pod Radhoštěm, Prahu-Vyšehrad, Třebachovice pod Orebem, Šumperk a Hrušky s návštěvou vinného sklepa.

Další možnosti nám nabízí Odbor sociálních věcí Magistrátu města Olomouce, který je naším zřizovatelem. Jsou to např. návštěvy výstav, kina, divadla, muzea, zdravotní cvičení v bazénu a sauna pro seniory.

Zvláště bych chtěl vyzvednout spolupráci s Komisí městské části č. 25, Olomouc-Svatý Kopeček, která nás dlouhodobě podporuje a poskytla nám prostředky na autobusový zájezd do Střílek, Bučovic a na Mohylu míru, kterého se účastnili senioři (i nečlenové) ze Svatého Kopečka.

V letošním roce nám přibýly tři nové členky. Scházíme se každou středu ve 14 hod. a přivítáme mezi sebe každého zájemce o členství v klubu seniorů. Program je vždy vyvěšen ve skřínce KS na Sadovém náměstí č. 7.

Stanislav Jeřábek, vedoucí KS Svatý Kopeček

Myslivecký spolek Svatý Kopeček

Rok 2019 se u nás ve spolku svatokopeckých myslivců projevil především zestříhnutím členské základny. Na základě nevhodného mysliveckého chování byli někteří členové požádáni o ukončení členství, některým nebylo umožněno vykonávat nadále myslivost v honitbě Svatý Kopeček. Vše bylo odsouhlaseno členy spolku na základě incidentu nelegálního odlovu, který vyšetřovala policie ČR. Viník pro nedostatek přímých i nepřímých důkazů usvědčen nebyl, trestní stíhání tak bylo přerušeno a v měsíci dubnu ukončeno. Jen pro připomínku. Vše začalo v roce 2018 ulovením srnce 14. listopadu 2018 nad Radíkovem. V tomto měsíci se srnci

už neloví a mají dobu hájení (samozřejmě neprokázaných odlovů proběhlo více). Budeme tedy doufat, že se podobná situace nebude opakovat. Následně v měsíci květnu někdo úmyslně podpálil myslivecké zařízení sloužící k pozorování a odlovu spárkaté zvěře v místě zvaném Jablečná u Čertovy cesty. Požár byl uhašen hasiči z Olomouce a Lošova. Po zhruba měsíci byla kazatelna znovu podpálena a shořela i s kouskem lesa. Co dodat, nám vznikla škoda na majetku zhruba ve výši 20.000,- Kč a žhář samozřejmě dopaden nebyl.

Držitelem honitby nám byl navýšen plán odlovu normované spárkaté zvěře, srnčí o pět kusů nad plán, z důvodů obnovy lesa po větrných a kůrovcových kalami-tách. Černá zvěř se lovila jako obvykle jen v nočních časech, ale docela úspěšně, takže jsme zase odlovili, co bylo v našich silách. Celoročně přikrmujeme jadrnými krmivy a tím částečně předcházíme zvýšeným škodám na lesních porostech a pol-ních plodinách. Jediné, co lze zase vytknout, bylo nezodpovědné chování některých návštěvníků lesa, kteří si myslí, že lesy a okolní příroda patří všem, ale nerespek-tují, že oni jsou zde jen na návštěvě. Dokonce zase docházelo k drobným krádežím minerálních lizů a jadrných krmiv (ječmen, kukuřice). V srpnu bylo zase vypuštěno pod Radíkovskou věží v místě zvaném Šička 40 kusů mladých bažantů, 10 kusů kohoutků a 30 kusů slepiček. Tlumení predačního tlaku na drobnou zvěř probíhá celoročně, jen loni bylo odloveno osm kusů lišek. Stavý zajíců se udržují pořád na dobré výši nad normovaný stav.

Nadále se snažíme udržovat myslivecká zařízení (krmelce, posedy, slaniska), neboť neustále dochází k poškozování těchto staveb těžbou dřeva, vichřicemi a po-žáry. Některá ale už neobnovujeme. V měsíci prosinci jsme uspořádali pro sebe a pozvané hosty hon na bažanty, které jsme jako obvykle zakoupili v bažantnici. Uloveno bylo celkem 33 kohoutů. Poslední leč jsme zakončili přátelským poseze-ním a povídáním mysliveckých povídek.

Tímto vás všechny zdraví MS Svatý Kopeček.

Jan Rakus, myslivecký hospodář

Vyřazení ulovených bažantů. Foto archiv MS Svatý Kopeček.

Zoo Olomouc v roce 2019

Rok se s rokem sešel a ohlíží se za ním i Vaše olomoucká zoo. Dříve, než se podíváme, co přinesl, je potřeba tentokrát zmínit, co vzal.

V noci z 10. na 11. března zavítal do zahrady nezvaný host v podobě vichřice Eberhard. Jednalo se o nejničivější katastrofu od dob jejího založení v roce 1956. Celkový počet padlých stromů dosáhl čísla 1840 stromů. Vichřice poničila několik výběhů, zatarasila cesty, zpusťovala asi 10 hektarů lesa, škody se pak vyšplhaly k 10 milionové hranici. Bezprostředně po vichřici byl ustanoven projekt na ochranu zahrady. Zřídilo se DMS konto, veřejná sbírka i krizový účet, nescházel mincotoč. Pomoc přišla z nejrůznějších stran. Město poskytlo peněžitou pomoc ve výši pěti milionů Kč. Primátor zapůjčil svůj vůz Lada Niva, který jsme nechali polepit texturou zebrý. Vozem se mohli svézt ti, kteří si zakoupili tzv. Safari vouchery, a díky kterým bylo umožněno nahlédnout do zákulisí zoo i města. Výtěžek z nich putoval na krizové konto zahrady. Lesy města Olomouce, a. s., zapůjčily těžební stroj harvestor, kluby důchodců pořádaly sbírky, hlásilo se velké množství dobrovolníků k manuální práci, která souvisela s odklizením kalamity i následnou výsadbou sazenic. Pomáhala „naše“ grafická společnost La Taupe, skauti, hasiči, ve velké míře studenti středních škol, firmy, olomoucká kina, SK Sigma, televize ZZIP, média a mnoho dalších.

Na podzim jsme spustili kampaň „VRAŤME STROMY DO ZOO“, která zahradě přinesla 54 vysazených vzrostlých stromů. Spolu s ní se spustila i vlna solidarity, lidé prokázali svůj vztah k místu na Svatém Kopečku, jehož osud jim nebyl lhostejný. Sponzorské stromy se daly pořídit v hodnotě 2.500,-, 5.000,- a 10.000,- Kč. Během čtyř „výsadbových“ dnů se tak setkávaly nejrůznější olomoucké instituce a společnosti, při návštěvě Moravského divadla Olomouc se dokonce zpívala hymna, všude panovala sounáležitost, pomoc a pozitivní nálada. Přicházely kluby, přátelé, jednotlivci, rodiny s dětmi a do každého stromu se tak vepsal ojedinělý příběh. Poslední jilm vysadil zpěvák Janek Ledecký. Výsadba stromů bude pokračovat i v roce 2020. Všem velmi děkujeme. Je zač. Pevně věřím, že nadcházející rok s námi už tolik nezamává a čekají nás v něm dobré zprávy.

Olomoucká zoo se však těšila i z pozitivnějších čísel. Tady je několik z nich.

Zahrada otevřela brány svým návštěvníkům poprvé v roce 1956. 15 856 340 je celkový počet návštěvníků, který do ní od jejího založení zavítal. Děkujeme tedy i vám, kteří se na růstu tohoto čísla podílíte a zůstáváte zahradě věrni. V roce 2019 se turniket u vstupu otočil celkem 348 209 krát. Na ploše 42 ha chová zoo 408 druhů zvířat v 1739 kusech.

Z chovatelského hlediska Zoo Olomouc patří k největším chovatelům oryxů jihoafrických v Evropě a také vede plemennou knihu kozorožců kavkazských, kterých se ve volné přírodě pohybuje již jen několik tisíc. Úspěšně rozmnožuje oba

druhy druhů mravenečníků, velkým úspěchem je také světový odchov medojeda kapského, kterého Zoo Olomouc odchovála v roce 2019 jako jediná. Celkem se jí podařilo odchovat 172 mládat. Mezi ta nejvzácnější dle jejich ohrožení ve volné přírodě za rok 2019 nepochybně patří kaloň rodriguezský, vari černobílý, sika vietnamský, kozorožec kavkazský, lemur běločelý, lvíček zlatý, daněk mezopotamský, koza šrouborohá, sýček obecný a klokánek králíkovitý.

K nejsložitějším z hlediska náročnosti na odchov v zajetí pak zmíněný mravenečník velký, binturong, medojed a krokodýl čelnatý. Jelikož zvířata hodovala, roční útrata za nákup krmiva činila 6,135.270,- Kč. Náklady na denní spotřebu krmiva pak představovaly částku 16.809,- Kč.

Stavělo se a opravovalo hojně. Nový kabát oblékly oba výběhy kozorožců, rysů, oplocení areálu a Safari Amerika, střecha na zimovišti ptáků, voliéra bábovka včetně čedičových skal. Vybudovaly se přístřešky pro velbloudy a na uskladnění řeziva.

Zoologická zahrada Olomouc se samozřejmě podílí i na projektech vedoucích k ochraně přírody. Nejen té u nás, ale i podstatně vzdálenější. Podporuje projekt *Kukang* v Indonésii, spjatý s ochranou outloně váhavého na Sumatře, dále projekt na ochranu gibbonů ve Vietnamu, taktéž je již čtyři roky členem sdružení *Derbianus Conservation*, které se zabývá ochranou kriticky ohrožené antilopy Derbyho v oblasti jejího přirozeného výskytu, zapojila se do kampaně *Ukradená divočina*, která poukazuje na ilegální obchod se zvířaty.

Ač se to nemusí na první pohled zdát, vzdělávání a osvěta jsou jednou z klíčových funkcí zoologických zahrad. Nejinak je tomu i v Zoo Olomouc. Snažíme se cílit nejen na školní kolektivy, které zde tráví chvíle na školních výletech a exkurzích, ale i na rodiny s dětmi. Protože kdo jiný by měl v lidech pěstovat kladný vztah k přírodě než právě zoo. V celém areálu mají návštěvníci k dispozici různé typy naučných panelů, vydáváme propagační materiály a pracovní sešity, které rozšiřují nabídku školám. Velmi oblíbená a vyhledávaná jsou komentovaná krmení, dále pořádáme programy s průvodcem, Večerní vánoční prohlídky. Nezapomínáme ani na školní skupiny, firmy, spolky a organizace – během roku tak naši lektori provedou areálem stovky zájemců. Novinkou jsou příměstské tábory pořádané kompletně v naší režii.

Během celého roku se v areálu koná řada akcí, které návštěvníkům nejen zpestřují prohlídku, ale také zábavnou formou přináší informace budující pozitivní vztah k přírodě. A máme-li se přesunout přímými kroky k té „nej“, tak nás návštěvníci naprosto odzbrojili při akci *Večer duchů*. Její tradici započal rok 2009, kdy byla evidována první večerní lampionová prohlídka zoo v dušičkovém čase. V prvních ročnících šlo o prohlídku s průvodcem, od níž se s narůstajícím počtem příchozích muselo upustit. O to větší péče se pak věnovala výzdobě areálu, který dnes zastává nejen vzpomínku na naše na jiný svět vzdálené blízké, ale vytváří neopakovatelnou atmosféru v prostředí olomoucké zoo. Neschází zde zvířata ukrytá tmou, tajemno

a vše, co k dušičkám patří. Postupem let se návštěvnost vyšplhala až na letošních neuvěřitelných 7685 návštěvníků, kteří zavítali do společnosti zvířat, duchů, strašidel a vydlaných dýní.

Loučíme se s pozvánkou na nadcházející sezónu. Otevírat zamýšlíme další etapu safari – Ameriku s bílými vlky, a taktéž dojde k otevření oblíbeného Lanáčku.

Zoo Olomouc je otevřena denně po celý rok.

S pozdravy ze zoo *Iveta Gronská*, tisková mluvčí a hlavně všichni ti, díky kterým tady pro vás zoo může být.

www.zoo-olomouc.cz

Nejvíce poškozená část Zoo Olomouc. Foto archiv Zoo Olomouc.

Ředitel Zoo Olomouc Radomír Habáň a primátor Miroslav Žbánek. Foto archiv Zoo Olomouc.

Tělocvičná jednota Sokol Svatý Kopeček

Rok 2019 byl z celé novodobé historie naší jednoty zlomovým, neboť po devatenácti letech došlo ke změně v nejvyšším vedení jednoty. Dlouholetý starosta bratr Vladimír Římský oznámil, že již nebude kandidovat na funkci, a tak byl na volební valné hromadě v lednu 2019 zvolen novým starostou bratr Petr Pudil.

Loňský rok byl pro naši jednotu výjimečný také v tom, že jsme slavili 100 let od vzniku *Tělocvičné jednoty Sokol Svatý Kopeček*. Za doznívajících oslav 100. výročí vzniku Československé republiky a nadcházejícího kulatého výročí svatokopecké jednoty vysadil 29. dubna oddíl předškolních dětí, samozřejmě za pomoci dospělých členů, **Sokolskou lípu svobody**. Lípa byla vysazena na břehu u fotbalového hřiště a kromě veřejnosti (cca sedmdesát účastníků) se jí zúčastnili i primátor města Olomouce Mgr. Miroslav Žbánek a náměstek primátora Mgr. Pavel Hekela.

Dne 25. května zorganizovala naše jednota tradiční **Generálku dětského dne** s podtitulem **Cestujeme po světě**. Akce se konala na „sokoláku“ a děti si zábavnou formou zasoutěžily a „procestovaly“ hned několik států ve světě. V každé zemi je čekal nějaký tradiční zvyk a úkol. Zúčastněných dětí a dospělých bylo sedmdesát. Každé dítě bylo odměněno balíčkem s dobrotami a na závěr se tradičně opékaly špekáčky.

V sobotu 14. září dopoledne proběhly **Dřevorubecké závody**, na které navazovala největší akce roku **100 let Sokola Svatý Kopeček** spojená s večerní zábavou. Oslavy se konaly ve formě kulturního vystoupení, zábavného odpoledne se soutěžemi pro všechny a celodenní výstavou z historie a současnosti naší jednoty. Večer pak proběhla zmíněná zábava. Dle ohlasů návštěvníků, kterých se během dne vystřídalo cca na tři stovky, můžeme poněkud neskromně říci, že se nám celá tato zářijová sobota vydařila. Když říkám nám, mám na mysli celou jednotu, neboť na hladkém průběhu celého dne se podílely všechny oddíly. Na této akci jsme také poprvé zazářili v našich nových tričkách, které jsme si právě nejen pro tuto příležitost pořídili.

Dne 7. října se naše jednota poprvé připojila k organizaci **Památného dne sokolstva**, který připadá na **8. říjen** a loni se poprvé slavil i jako významný den ČR. Sešli jsme se u naší lípy a krátce si popovídali, co tento den znamená a proč se právě 8. říjen takto slaví. Společně jsme potom rozsvítili svíčky a položili k lípě. Uctili jsme tak památku všech sokolů a sokolek, kteří obětovali své životy za první a druhé světové války, ale i za ty, kteří se stali obětí komunistického režimu. Na akci dorazilo na šedesát zúčastněných. Po akci dostali všichni čaj a děti i oplatek.

Poslední akcí roku 2019 bylo sokolské a sousedské předvánoční setkání na „sokoláku“ konané 21. prosince. Za velmi nepříznivého počasí, jaké si kdo může v prosinci představit (nepřetržitý hustý déšť), však všichni velmi mile překvapili, když se během konání této akce zastavili i se svými rodinami a připili na zdraví a štěstí

v novém roce. V jednu chvíli nás tam přišlo tolik, že jsme se ani všichni neměli před deštěm kam schovat.

Nesmíme zapomenout na brigádnickou činnost. Brigády proběhly v loňském roce hned dvě. Tradiční na jaře 27. dubna, během které se kromě úpravy a úklidu hřiště napojila voda do kiosku a začalo se s rekonstrukcí WC. Na podzim 11. listopadu jsme vnikli, se souhlasem ředitele SNO Ing. Zelenky, do budovy na hřišti, kterou jsme zbavili kovového odpadu a vysáli všechny místnosti. Budova k překvapení všech prohlídla a zdaleka není tak zdevastovaná, jak se jevila.

V rámci pravidelné činnosti jednoty máme čtyři oddíly. Oddíl předškolních dětí, nohejbalový a dva oddíly volejbalové. Přes sezonu se oddíly scházejí na sokolském hřišti, v zimním období se věnují své činnosti v pronajatých tělocvičnách. Pořádáme turnaje a účastníme se akcí Sokolské župy Olomoucké – Smřčkovy. S radostí vás zveme do svých řad!

Marta Čapková, jednatelka

Sázení lípy a oslava 100 let Sokola Svatý Kopeček. Foto archiv TJ Sokol Svatý Kopeček.

Z akcí na Svatém Kopečkuv roce 2019

Ohlédnutí za Italskými dny na Svatém Kopečku

Na Svatém Kopečku a v Olomouci proběhly ve dnech 3. až 6. května 2019 Italské vzpomínkové dny. Záštitu jim udělili olomoucký arcibiskup Jan Graubner, hejtman Ladislav Okleštěk, primátor města Olomouce Miroslav Žbánek, rektor Univerzity Palackého Jaroslav Miller, strahovský opat Daniel Peter Janáček a italský velvyslanec v Praze Francesco Saverio Nisio. Součástí pestře koncipovaného projektu byla výstava, besedy, promítání dokumentů, představení publikace Jany Krejčové *Leť, myšlenko / Va, pensiero*, hudebně-literární koncert italské hudby

a ochutnávka italských produktů. Vrcholem programu bylo odhalení a svěcení pamětní desky na budově Dětského diagnostického ústavu v Ústavní ulici (původní klášter sester premonstrátek). Deska je věnována italským vystěhovalcům v období první světové války, italským kněžím, kteří je doprovázeli a místním obyvatelům, kteří je přijali. Také je pojata jako vzpomínka na italského kněze P. Giuseppe Segatu, který v tomto domě žil a zemřel. Ten během svého pobytu na Kopečku denně vyslechl a duchovně posílil mnohé krajany, za necelý rok ho ovšem skolila těžká nemoc. Po válce byly jeho ostatky na svatokopeckém novém hřbitově vyzvednuty a převezeny do jeho vlasti. Oporou italským přistěhovalcům byli také další kněží, kteří je z domova doprovázeli.

Publikace, představující celou problematiku uprchlíků z jižního Tyrolska včetně péče, která jim byla z naší strany věnována, byla vydána s podporou statutárního města Olomouce, Lions Clubu Milana Hořínka, z. s., Olomouc a Moravsko-slezské křesťanské akademie, z. s., Olomouc.

Na organizaci Italských dnů spolupracovali statutární město Olomouc, Římskokatolická farnost Svatý Kopeček u Olomouce, Arcibiskupství olomoucké, olomoucká pobočka Společnosti přátel Itálie, Českomoravská provincie Kongregace sester premonstrátek, Moravsko-slezská křesťanská akademie, z. s., Olomouc, Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče, základní škola a školní jídelna na Svatém Kopečku, Katedra romanistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, Katedra církevních dějin a církevního práva Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, Matice svatokopecká, spolek, Římskokatolická farnost sv. Václava v Olomouci, Římskokatolická farnost sv. Michala, Základní škola a Mateřská škola Olomouc, Svatý Kopeček, Zoologická zahrada Olomouc a Základní umělecká škola Jakuba Jana Ryby v Rožmitále pod Třemšínem, pobočka Milín.

Z italské strany byli pozvaní tridentský arcibiskup Lauro Tisi i emeritní arcibiskup Luigi Bressan, který s potomky italských vystěhovalců udržuje kontakty. Pozvání přijal italský historik Gianluigi Fait, který zde představil vojenský deník lékaře Vittoria Fioria, který v období první světové války působil také v Olomouci. Akci osobní účasti podpořili rovněž zástupci města Rovereto a historických spolků Laboratorio di storia di Rovereto a Il Sommolago. S organizací účasti italských hostů pomohla Táňa Václavíková.

Mediálně Italské dny podpořily Český rozhlas Olomouc, Radio Proglas, TV Noe a Česká televize.

Akce byla nízkonákladová a mohla se uskutečnit díky pochopení mnoha institucí a osob. Komise městské části Svatý Kopeček poskytla příspěvek 5.000,- Kč. Akci zorganizovali současní členové komise Jana Krejčová a Martin Kučera, kteří byli zároveň jejími iniciátory. Dalšími sponzory byly statutární město Olomouc, firma Brazzale Moravia a. s. a Kristýn služebník s.r.o. Zhotovení pamětní desky soukromým darem podpořila náměstkyně Markéta Záleská, za což jí patří velký dík.

Hlavním cílem česko-italského setkání bylo důstojně připomenout nepříliš známou kapitolu z dějin první světové války a uctít tak památku italských uprchlíků a těch, kteří je na našem území přijali a poskytli jim svou pomoc.

Jana Krejčová, Martin Kučera

Historik Gianluigi Fait a Táňa Václavíková, hosté z Rovereta. | Mons. Jan Graubner při odhalení pamětní desky. Foto archiv J. Krejčové.

Svatokopecké hody 2019

Termín svatokopeckých hodů připadá na Svátek Navštívení Panny Marie (31. května). V roce 2019 se konaly v neděli 2. června a oproti předchozím letům zaznamenaly menší změnu. Průvod se tentokrát nescházel u domu družičky, jak tomu bývá zvykem, ale účastníci se sešli na hřišti. Změnu zvolili organizátoři vzhledem k tomu, že samotným hodům předchází páteční zábava a sobotní Rodinné odpoledne. Prostor na hřišti se tak stává centrem se zázemím pro tento náš svátek. Letošní dvojici v podobě družičky a družby se stali Zuzanka Raclavská a Jakub Šálek. Nechyběla krojovaná družina a spousta příznivců, kteří se s radostí přidali do průvodu. Do kroku všem vyhrávala kapela *Dolanka*, která se stala neodmyslitelnou součástí každoročního hodového průvodu. U sousoší svatého Jana Nepomuckého *pod boudkami* nás uvítal pan farář a za mariánské písně došel průvod do baziliky. Zde se konala svatokopecká hodová mše. Během mše se o hudební doprovod přičinily svatokopecký chrámový sbor i orchestr v čele s varhaníkem baziliky panem Janem Gottwaldem. Kapela *Dolanka* se mezitím přesunula zpět k sousoší sv. Jana Nepomuckého, aby ještě dvě hodiny svou hudbou všem zpříjemňovala tento den. Po ukončení mše svaté zavedli družička s družbou část účastníků hodů *pod boudky*, aby si ještě za doprovodu *Dolanky* zatancovali. Kolem času oběda doba vyhrazená hodům zpravidla končí a přítomní se odebírají do svých domovů. Někteří i do místních restaurací, aby nedělním obědem završili slavnostní víkend. Po všechny tři dny vládlo krásné počasí, které přispělo ke zdaru této akce.

Marta Čapková

Hodová zábava

a Rodinné hodové odpoledne se SRPŠ Svatý Kopeček

Rodinné odpoledne se stalo neoddělitelnou součástí hodového víkendu odstartovaného páteční hodovou zábavou. O sobotní vyžití se postaral náš spolek SRPŠ. V 15 hodin byly už nachystané soutěže, obří skluzavka, minipouť, parkurový workshop i bohaté občerstvení. Během dne k nám zavítali superhrdinové a děti se mohly svést na crossových motorkách týmu Hrabica. Po setmění byl promítnut rodinný film *Králíček Petr*. Celý výtěžek z akce šel na účely naší školy. Velké poděkování všem dobrovolníkům a také našemu hlavnímu sponzorovi společnosti Nutrend.

Jiří Valihrač, SRPŠ Svatý Kopeček

Hodové odpoledne. Foto archiv FB Centrum Kopečka.

Den otevřených dveří

Ve čtvrtek, 27. června 2019, proběhl v areálu Prečanovy vily, současném sídle společnosti Arcibiskupské lesy a statky Olomouc, den otevřených dveří pro širokou veřejnost s doprovodným programem plným lesní pedagogiky.

Dopolední program byl věnován žákům základních škol, přičemž se v areálu zahrady vystřídali žáci druhých a pátých tříd, odpolední program již patřil široké veřejnosti. Kromě prohlídky nově zrekonstruované budovy mohli zájemci absolvovat okruh soutěžních stanovišť s lesní a mysliveckou tematikou. Pro nejmenší bylo připraveno malování na obličeje, dospělí zase mohli ochutnat netradiční produkty z lesa.

Na závěr programu vystoupila Jana Krejčová s přednáškou o historii Prečanovy vily. Na den otevřených dveří zavítali kromě rodin s dětmi i pedagogové speciál-

ní školy, která v minulosti sídlila v Prečanově vile, a pozvání přijal také generální vikář Arcibiskupství olomouckého Mons. Josef Nuzík.

Doprovodný program pro děti i dospělé mohl proběhnout i díky finančnímu příspěvku Komise městské části Sv. Kopeček.

Dagmar Málková

Den otevřených dveří. Foto archiv ALSOL.

Dřevorubecké závody 2019

Pod záštitou primátora města Olomouce Mgr. Miroslava Žbánka proběhl druhou zářijovou sobotu již 5. ročník dřevorubeckých závodů. Tohoto soupeření se zúčastnilo sedm družstev po dvou závodnících. Soutěž se skládala z následujících disciplín: demontáž lišty s přehozením řetězu na motorové pile, řezání klády na přesnost, práce s ruční pilou a sekání dřeva. Jelikož soutěžící byli z řad profesionálů, kteří běžně pracují s pilou v lese, bylo se opravdu na co dívat. Diváci oceňovali jejich klání častým potleskem.

Během závodů si návštěvníci mohli také prohlédnout stánky s lesní technikou, historickými uniformami a zbraněmi nebo zasoutěžit s droždínskými hasiči. Pro děti byly přistaveny tři atrakce. O přestávce mezi soutěžními koly byl připraven doprovodný program v podobě předvedení bojového umění. Vzhledem k tomu, že po ukončení závodů navazovaly oslavy *100 let Sokola na Svatém Kopečku*, byla po celý den ke zhlédnutí i výstava o historii a současnosti svatokopeckého Sokola.

Velkou radost nám udělal tým Sokola Svatý Kopeček, který již potřetí za sebou obhájil prvenství. Tuto akci každoročně velmi zdařile moderuje pan Špičák a rozhodují odborníci ze Střední odborné školy lesnické a strojírenské ve Šternberku. Nejen výše jmenovaným, ale všem, kteří se podíleli na chodu závodů, velmi děkujeme. Děkujeme také všem sponzorům, díky kterým mohly tyto závody opět úspěšně proběhnout.

Petr Pudil, hlavní pořadatel závodů

a Marta Čapková a František Prášil za sokolský výbor

Petr Pudil a soutěžící. Foto archiv FB Centrum Kopečka.

Letní kino na Svatém Kopečku

Před promítáním. Foto archiv FB Centrum Kopečka.

CaféGape z lošovské rodinné pražírny. Zajištění licencí na promítání všech těchto filmů finančně podpořila KMČ, ale také štědrí sponzoři, bez kterých by se promítání nedalo zajistit. Vždy nám pravidelně pomáhají i dobrovolníci. Velké díky patří Františku Prášilovi ml., Luďkovi Zámečnickovi, Petru Přerovskému, Andree Kočířkové, Báře Hanákové a Petrovi Pudilovi. Všem moc děkujeme.

Za organizátory Jiří a Hana Valihrachovi

Svatokopecká výročí v roce 2019

100 let od vzniku Tělocvičné jednoty Sokol Svatý Kopeček

(Celý text je beze změn převzatý z kroniky)

Vznik T. J. Sokol Svatý Kopeček se datuje od **8. listopadu 1919**, kdy se konala „příčiněním několika nadšenců, členů to jednoty samotišské“, ustavující schůze svatokopeckého Sokola za přítomnosti 42 občanů Sv. Kopečka, kteří se přihlásili za členy. Starostou odboru byl jednomyslně zvolen dr. Čestmír Polák. Mezi prvními členy jednoty byli Čeněk Lach, Metoděj Kompirda, Antonín Štěpánek, Karel Chromec, Jan Lach, Irena Štěpánková, Marie Švecová, Ludvík Štěpánek, František Runták. ... Za spolkovou místnost bylo používáno sálu jako tělocvičny v hostinci u paní Julie Štěpánkové.

Jen ruchem žijeme!

Odbor vynikal čilým cvičením. Již 9. 5. 1920 se uskutečnila první cvičební akademie, do které se zapojily všechny složky Sokola. Zastoupení byli žáci a žačky,

dorostenci, dorostenky, muži i ženy. Všechny tyto kategorie zůstávaly zachovány po celou dobu předválečné i poválečné historie Sokola. Členové se účastnili župních sletů v Olomouci, také všesokolských sletů v Praze. Poprvé se zúčastnili VII. všesokolského sletu v roce 1920.

Tělocvičná jednota byla aktivní i po jiných stránkách. Mimo tužení těla měl a má Sokol za svou ideu otázku vlasteneckou. Vzdělavatel Sokola vedl přednášky o Masarykovi, Husovi, Komenském a prohluboval v řadách odboru sokolskou myšlenku. Uctívala se památka na prvního prezidenta Tomáše G. Masaryka, Jana Husa a též i Bělohorské bitvy.

Sokoli pamatovali i na zábavu. Nacvičovali divadelní představení jako například v roce 1919 *Julinčiny vdavky*, *Pojď na mé srdce*. V dalších letech to byly hry *Šťastní otcové*, *Její lékař*, *V naději*, *Prach a broky*, *U panského dvora*. ...Pořádaly se sokolské plesy, kácení máje, Kateřinské slavnosti, lampionové průvody. Nechyběly táboráky, turistické pochody. Členové si vyjeli i na Slovensko a do Podkarpatské Rusi. Z darů občanů a ze zisku na pořádaných akcích zakupovali pak bratři a sestry nářadí a náčiní ke své činnosti. Tak se můžeme v kronice dočíst, že „byla řádně zakoupena bradla, žíněnky, hrazda, míče“. Tělocvičné náčiní získávali Sokoli také darem, jako například disk, který byl věnován od bratra Karla Chromce.

Po změně majitele hostince se členové pro nepochopení hostinského pana Kubáčka začali scházet v hostinci u pana Frühaufa.

V roce **1922** o prázdninách zavítali na Svatý Kopeček pražští umělci Věra Pivoňková-Losová, Oldřich Letfus a Jiří Wolker, kteří zde uspořádali koncert ve prospěch jednoty. Část ze získaného obnosu věnovali Sokoli chudým žákům na školní potřeby. ... Ve druhé polovině dvacátých let činnost Sokola po stránce cvičební mírně ochabovala, a tak snad i na tento popud založili starší bratři tzv. „družstvo pohodlných“ a ve svém pokročilém věku dali najevo mladším svou chuť a odhodlanost udržet si svěží tělo. V roce **1925** přišla na Sokoly první větší rána osudu. Pokladník Ludvík Štěpánek zpronevěřil jednotě peníze a vzápětí se zastřelil. Jednota musela znovu vybírat příspěvky a majetnější se skládali na chudší členy.

Tužme se!

Jedním z nejdůležitějších a jak se později ukázalo životních roků pro existenci svatokopecké jednoty se stal rok **1928**, kdy byl zakoupen pozemek pro zřízení hřiště a pro postavení sokolovny. Svatokopecká obec prodala Sokolům pozemek o celkové výměře 1.580 m² za Kč 7.900,-. Peníze získali ze svatokopecké záložny. Při prodeji pozemku byla jednou z podmínek do tří roků stavět. Ustanovil se stavební výbor a započalo se s úpravami hřiště. Kdo neodpracoval smlouvené brigádnické hodiny, platil pokutu. Všechny síly byly namířeny na stavbu hřiště. V roce **1929** jednota odkoupila loutkové divadlo a bratr Bohumír Povýšil divadélko s velkou láskou opravil. Činnost jednoty se stala ještě bohatší. Pozemek, na kterém vybudovali

Fotografie ze sokolské kroniky. Foto archiv TJ Sokol Svatý Kopeček.

hřiště byl oplocen, byla postavena bouda na nářadí, a začalo se také s loutkovými představeními. Vrcholily přípravy stavby vytoužené sokolovny.

V roce **1933** v jednotě vznikl odbor stolního tenisu. V roce **1937** zřídili členové na hřišti osvětlení a konal se první letní karneval. Od tohoto roku začal v zimě zamrzlý rybník sloužit „hockeyovému“ odboru, který hned v roce svého založení získal třetí místo v turnaji mezi sokolskými jednotami. Práce na stavbě sokolovny však stále nezačaly. ... Píše se rok **1938**. Pro naši republiku a celý národ rok osudový. V předtuše budoucích těžkých chvil každého člena jednoty, koná se v tomto roce X. všesokolský slet a pro bratry a sestry Sokola se stává projevem národní hrdosti a vlastenectví. Ještě ze všech zúčastněných nevyprchaly kouzelné chvíle přátelství a radosti z pohybu, když v září po vyhlášení mobilizace, bylo povoláno na vojnu 21 bratrů z jednoty a na vojnu odešel i jeden dobrovolník. Válečné mraky nad Evropou se začínaly stahovat. ... Kalich utrpení českého národa je v březnu roku **1939** naplněn. Došlo k vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava a v září vypukla II. světová válka. Přes veškeré válečné běsnění a všeobecný útlak českého národa, pracuje Tělocvičná jednota na Svatém Kopečku dále. Je podpořena Tyršovou a Fügnerov-

Fotografie ze sokolské kroniky. Foto archiv TJ Sokol Svatý Kopeček.

vou myšlenkou a snaží se ji naplnit ze všech sil. Členové se scházejí v tělocvičně, velký úspěch zaznamenává národní ples, divadelníci připravují představení. Když **6. 10. 1940** odehrají představení U panského dvora, setkají se s nebývalým úspěchem. Po hře se účinkující s několika příznivci sejdou v cukrárně u Lacha a s radostí oslavují úspěch svého vystoupení. Je zazpíváno několik národních písniček. Udání na Gestapu na sebe nedalo dlouho čekat a jedenáct přítomných je odsouzeno na tři neděle do vězení. Ale ani nepřátelé Sokola, kteří udávali své občany, nevzali vítr z plachet sokolské organizaci. Členové začínají pilně studovat další hru. Tentokrát od J. K. Tyla Paní Marjánka matka pluku, kterou plánovali uvést **16. dubna 1941** na velikonoční neděli. V to nedělní ráno byl však starosta jednoty bratr František Hansman probuzen policií a vyzván, aby „vše, co jest sokolské“ odevzdal. Představení se již neodehraje, činnost Sokola je zakázána a hřiště od této chvíle slouží organizaci „HitlerJugend“. Členové zrušeného Sokola se scházejí u řádové sestry Taxové a se souhlasem lesníka pana Metoděje Dostála, vybudovali volejbalové hřiště na lesním pozemku nedaleko bývalého sokolského hřiště.

Po osvobození naší republiky, ještě koncem května roku **1945**, dochází ke zno-
vuobnovení činnosti České obce sokolské. Činnost svatokopecké jednoty Sokola pokračuje. Starostou se stal opět bratr František Hansman, náčelníkem Gustav Jašek, náčelnicí Drahomíra Taxová. Práce se rozjely naplno. Opět se buduje a upravuje na sokolském hřišti.

Pod hlavičkou Sokola pracovali členové ještě do roku **1952**, kdy dochází k již druhému zrušení sokolské organizace. Po tomto roce bývalí členové vstupují do nově vzniklých tělovýchovných organizací. Proč nedošlo k výstavbě sokolovny, kronika mlčí. Lze se snad domnívat, že finanční zatížení ze splácení úvěru za koupi pozemku ve třicátých letech bylo tak velké, že na výstavbu nedošlo, v dalších letech již doba nepřála.

(Údaje získány z Pamětní knihy Tělocvičné jednoty Sokol Svatý Kopeček a ze vzpomínek bývalého a současného člena Sokola pana Františka Prášila st.)

Kupředu, zpátky ni krok!

Po 81 letech od vzniku svatokopecké organizace Sokola, přesně **27. 4. 2000**, byla partou nadšenců znovuoobnovena činnost Tělocvičné jednoty Sokol Svatý Kopeček. Starostou se stal bratr Vladimír Římský. Organizace sdružovala 24 členů, převážně volejbalového a nohejbalového družstva. Po dlouhé době se začalo s úpravami sokolského hřiště, kterému hrozil zánik. Tak se v poměrně krátkém čase vybudoval kolem „sokoláku“ plot a činnost jednoty na poli sportovním i pracovním po letech opět pokračuje. ... V roce **2006** přibyl oddíl všestrannosti předškolního žactva, který vede cvičitelka Marta Čapková. Oddíl volejbalu i nohejbalu se účastní turnajů, na kterých se umísťují na předních místech. Členská základna se rozšiřuje na sedmdesát členů včetně dětí. V roce **2013** přechází „sokolák“ darovací smlouvou s definitivní platností do majetku naší jednoty. Na hřišti je kromě klasického volejbalového hřiště vybudováno hřiště plážové, je možno využít stolu na ping-pong, hrát se mohou kuželky, hřiště se dá využít i na hru pétanque a další. Hřiště má přípojku jak elektrickou, tak vodovodní. Fungují záchodky, které v roce **2019** prošly rekonstrukcí. Pro děti je postaven dětský koutek s pískovištěm, skluzavkou a prolézačkou. V témže roce 2019, kdy si tělocvičná jednota připomíná sto let od svého vzniku, dochází k obměně starosty. Dosavadní starosta Vladimír Římský, který ve své funkci pracoval po celou dobu obnovené organizace, oznámil ukončení. Na lednové volební valné hromadě byl novým starostou zvolen bratr Petr Pudil.

V loňském roce 2018 jsme si připomněli sto let od vzniku Československé republiky a rok 2019 je rokem, kdy uplyne sto let od založení Tělocvičné jednoty Sokol Svatý Kopeček. Vzhledem k těmto událostem vysadilo předškolní žactvo za pomoci dospělých členů jednoty Sokolskou lípu svobody, k jejímž kořenům byl vložen tubus se stoletou historií jednoty a listinou o výsadbě lípy.

Marta Čapková, jednatelka
www.sokolsvatykopecek.cz

Miloslav Budík (21. 5. 1935 – 23. 4. 1999), 20. výročí úmrtí

Na 23. dubna 2019 připadlo 20. výročí úmrtí RNDr. Miloslava Budíka, přírodovědce, básníka, publicisty a hudebního pedagoga, zakladatele olomoucké Společnosti přátel Afriky. Jeho různorodá životní cesta od studia v klášterní škole na Velehradě, přes studium hudby a následně i její výuku, pokračovala dlouholetým působením v operním orchestru olomouckého divadla. Po dalším vzdělávání na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého v Olomouci působil Miloslav Budík na Katedře anatomie Lékařské fakulty UP, po obhájení doktorátu přírodních věd

jako vedoucí laboratoře osteologie na Teoretických ústavech LF UP. Až do odchodu do důchodu pracoval v závodech MILO Olomouc.

Mezi Budíkovy četné aktivity patřila i literární tvorba. Zpracoval publikaci o katolickém spisovateli Jaroslavu Durychovi, svou básnickou sbírku *Pasáže arpeggia* vydal vlastním nákladem. Jeho drobná literární práce *Antologie básní o Svatém Kopečku* zůstala nedokončena.

Společně s vnukem svatokopeckého insitního malíře Antonína Řeháka, Milanem Řehákem, v roce 1990 ziniciovali vrácení původního názvu Svatý Kopeček.

Miroslava Titzová

*Miloslav Budík v Galerii Jana.
Foto sbírka M. Titzové.*

Jan Nepomuk Derka (16. 5. 1864 – 11. 6. 1935), 155. výročí narození

Nakladatel a vydavatel tzv. svatých obrázků, pohlednic poutních míst, pouťového zboží, poutních slovníků pro Svatý Kopeček, Svatý Hostýn a Velehrad, autor

Jan Nepomuk Derka se svými zaměstnanci. Foto sbírka M. Titzové.

Stručných dějin poutního chrámu na Svatém Kopečku se narodil v Samotiškách, většinu života však prožil ve svém domě č. 104 na Svatém Kopečku.

Ve výrobě, v dílně k domu přistavené, zaměstnával J. N. Derka několik mužů i žen z místa a okolí. Po jeho smrti pokračoval v práci svého otce syn Jaroslav. Derkovy pohlednice a svaté obrázky poutních míst jsou téměř všechny značeny na zadní straně – J. N. Derka -, Sv. Kopeček u Olomouce, aby nedošlo k záměně se Svatým kopečkem nad Mikulovem.

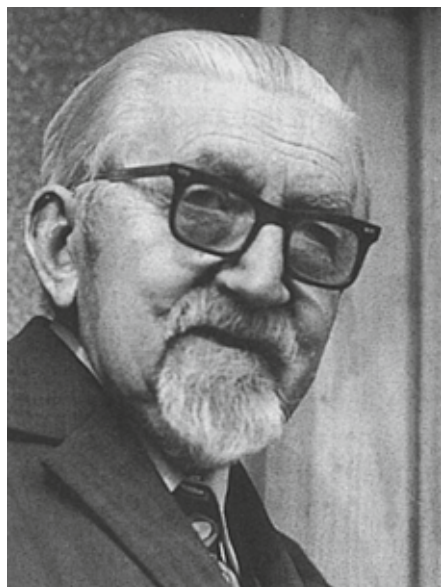
Jan Nepomuk Derka je pohřben na místním hřbitově.

Jan Nedělník, Miroslava Titzová

Stanislav Krejčí (2. 5. 1889 – 29. 7. 1974), 130. výročí narození a 45. výročí úmrtí

Od roku 1940, po přestěhování z rodných Dolan, žil spisovatel Stanislav Krejčí na několika místech Svatého Kopečka. Dvacet tři let až do své smrti, žil a tvořil na Svatém Kopečku v domě č. 122, dnes Krejčího č. 4.

Od roku 1910 působil jako redaktor kulturní přílohy měsíčníku *Český rolník*, později přejmenovaného na *Rádce z Předmostí*, kam i autorsky přispíval. Do literatury vstoupil pod pseudonymem Stanislav K. Dolský, dle názvu svého rodiště. Do

Stanislav Krejčí. Foto O. Babler.

postav svých děl vkládal pocity zranění na noze z první světové války s následnou trvalou invaliditou. S postavami proto dokázal plně soucítit.

V celé jeho tvorbě, poetické (v nářečí hanáckém), dramatické, především ale prozaické, je zachycen život rodné Hané a jejího lidu v 18. – 20. století. Z uvedených románů (napsal jich devět) *Slunce nad Jedovou*, *Chalupy neuhnou*, *Kramář Martin* (který zobrazuje život na Svatém Kopečku v druhé polovině 19. století) tryská důvěrná znalost venkovského prostředí.

Patřil do trojice spisovatelů Hanáků – Josef Koudelák, Stanislav Krejčí, Josef Vaca.

Je pochován na hřbitově v Dolanech.

Jan Nedělník, Miroslava Titzová

Jiří Wolker (29. 3. 1900 – 3. 1. 1924), 95. výročí úmrtí

Jeden z nejtalentovanějších českých básníků počátku dvacátého století Jiří Wolker, rodák prostějovský, každoročně trávil prázdniny u svých prarodičů na Svatém Kopečku, v domě Krásná vyhlídka (Bellevue), v mansardě prvního patra.

Fotografie ze zlaté svatby Wolkerových rodičů a J. Wolker před onemocněním. Foto archiv J. Andrese ml. a M. Titzové.

Wolker je jedním stále považován za „čítankového“ barda proletářské poezie, pro druhé svým bojem proti zlu a nespravedlnosti inspirující. Jiří Wolker vyrůstal v dobře situované láskyplné rodině. Se silným citovým vztahem k matce a nejen s její podporou (málo je známo, že otec měl rozhodující vliv na synovu uměleckou výchovu a na jeho růst) se u J. Wolkerova projevilo nadání nejen literární a výtvarné, hrál dobře na housle, později také na klavír. Sám si skladby i komponoval. Během pražského studia práv a literatury si na školné (otec jej držel zkrátka) vydělával Jiří Wolker publikováním svých básní v časopise *Cesta*. Finanční tíseň byla začátkem jeho proměny z chlapecké tvorby plné lásky a naděje v poezii marnosti a smrti. Wolkerova převaha veřejné a spolkové činnosti spočívala v *Literární skupině* v Brně, později na čas v komunistickém *Devětsilu* v Praze. Jeho dílo zahrnuje sbírky *Host do domu*, *Těžká hodina*, *Tři hry*, fragment románu *Polární záře*, povídky, pohádky, také básně z pozůstalosti a rozsáhlou básnickou korespondenci. Básnickovo obrovské pouto ke Svatému Kopečku se odrazilo v jeho rozsáhlé básni *Svatý Kopeček* (dosud samostatně vyšla v pěti vydáních). Okouzlení Krásnou vyhlídkou a krásou okolní přírody spojil s motivy osobními a společenskými.

Wolkerovo zdraví nikdy nebylo příliš pevné a během studií v Praze se velmi zhoršilo. Po návratu z ozdravného pobytu u Jaderského moře mu byla diagnostikována tuberkulóza. Při její léčbě v Tatranské Poliance od června 1923 se v prosinci

přidal tuberkulózní zánět mozkových blan, tehdy neléčitelný, a po převozu do Prostějova Jiří Wolker 3. 1. 1924 umírá. Je pohřben na Městském hřbitově v Prostějově.

Wolkerův život je tragickým příběhem člověka, jemuž osud nedopřál více času dívat se na svět srdcem. Jeho odkaz vše řešit láskou je aktuální a motivující.

Z podnětu Wolkerových prarodičů byl pod bazilikou vztyčen tzv. Wolkerův kříž jako vděčnost za narození prvního vnuka. V Prostějově dodnes každoročně probíhá přehlídka nejlepších sólových recitátorů a divadel poezie v ČR tzv. *Wolkerův Prostějov*.

Sté dvacáté výročí Wolkerova narození bude připomenuto ve *Svatokopecké ročence 2020*.

Jan Nedělník, Miroslava Titzová

Poslední svatokopecký zvoník

Pod tímto titulkem vyšel 29. dubna 1941 krátký článek v Moravském deníku. Bylo to v době, kdy svatokopecké zvony již rozhoupával elektrický proud, naposledy je totiž do pohybu ručně uvedl **Hubert Kratochvíl** v roce 1929, tj. před devadesáti lety. Narodil se 22. října 1882 na Svatém Kopečku, živil se jako stolař, měl také trafiku a žil v domě č. 52 (veden byl i v č. 59). Byl dlouholetým členem hasičského sboru a v období první světové války ruským legionářem. Jeho vdova Pavla Kratochvílová se narodila v ruském Polsku ve Stanisławowě a zemřela na Svatém Kopečku ve vysokém věku třiaosmdesáti let 24. října 1963. Datum úmrtí Huberta Kratochvíla neznáme, ale víme, že žil ještě v roce 1941.

Kratochvílovým předchůdcem byl zvoník a obecní chudý **Josef Konečný**, který přes padesát let chodil zvonit třikrát denně na věž poutního chrámu. Ve velké svátky na věži strávil často celý den. Narodil se 7. září 1949 v Samotiškách a žil se svou manželkou Kateřinou v č. 2, tj. v severní rezidenci. Zemřel 28. května 1934 ve věku čtyřiaosmdesáti let.

Jana Krejčová

Jiná svatokopecká výročí

Uplynulo **350 let** od kladení základního kamene k mariánskému kostelu v roce 1669. Plány nového kostela vypracoval Giovanni Pietro Tencalla na doporučení olomouckého biskupa Karla II. z Lichtensteina-Kastelkornu. Světitelem patrně byl 49. opat hradiského kláštera Bedřich III. Sedlecký (Sedlák, Sedlecius). Dokončení stavby se nedočkal, pochován byl v kostelní kryptě.

100. výročí se vztahuje ke krádeži milostného obrazu Panny Marie Svatokopecké. Došlo k ní v noci z 19. na 20. srpna 1919 a přišlo se na ni až ráno. Obraz, tj. opukový reliéf v drahocenném rámu, byl nalezen nedaleko kostela pohozen v obilí. Příkrov ze zlata, do kterého bylo zasazeno 160 briliantů a rubínů, vše historicky a umělecky neocenitelné hodnoty, ale také na něm zavěšené řetězy, náhrdelníky, prsteny, medailky apod. votivní předměty včetně zlatého řetězu, darovaném císařovnou Marií Terezií, již nalezen nebyl. Až po sedmi letech byl pachatel obviněn a teprve v roce 1926 byly v Pardubicích nalezeny drahé kameny a roztavené zlato.

Jana Krejčová

Z historie

Nejstarší fotografové Svatého Kopečka

Jan Andres ml., Jan Andres st.

Navzdory poměrně krátké historii Svatého Kopečka existuje mnoho vyobrazení tohoto významného poutního místa včetně vyobrazení fotografického.

Nejstarší nám známé fotografie exteriéru, interiéru a stropu baziliky Navštívení Panny Marie pořídil vídeňský fotograf **Josef Wlha** (1842–1918). V letech 1878–1903 vedl fotoateliér ve Vídni, ale zaměřoval se na architektonické památky v celém Rakousko-Uherském mocnářství. Jeho fotografii interiéru svatokopeckého chrámu pro vídeňské vydavatelství Anton Schroll (1854–1919) a spol. přenesl na tiskovou desku technikou heliogravury Otto Schmidt (1849–1920).

Miroslav Papoušek uvádí ve svém článku *Fotografické ateliéry na Olomoucku ve druhé polovině 19. století* (*Revue fotografie*, XXXII, 2, 1988, s. 72 – 78) řadu olomouckých fotografů, z nichž ovšem jen část vycházela také do pleneru: Wenzel Lachnik, Adolf Pichler, Hermann Seeburger, Engelbrecht Selinger, Hermann Schleif, Salomon Wasservogel. Z nich – pokud je nám známo ze sedmi autorizovaných snímků – zachytil Svatý Kopeček jen poslední jmenovaný. **Salomon (Sigmund) Wasservogel** (1846–1909), rodák z Úsova, měl svůj ateliér od října 1870 na olomouckém

Josef Wlha: Portál baziliky.

Salomon Wasservogel: *Pohled na baziliku od jihu.*

Horním náměstí č. 7. Jeho fotografie, nebo alespoň jejich část, byly použity v brožurě *Pohledy na Svatý Kopeček u Olomouce* (J. N. Derka, Svatý Kopeček, rok vydání neuveden). Ve druhém dílu obrazové publikace Adolfa Nowaka *Kirchliche Kunst – Denkmale aus Olmütz* (E. Hölzel, Olomouc, 1892) se nachází tři Wasservogelovy snímky Svatého Kopečka, a sice *Kostel a probošství* (*Kirche und Propstei*), *Poutní kostel – vnitřní pohled*

(*Wallfahrtskirche – Inneansicht*) a *Mariánská kaple* [kaple sv. Anny] a *sousoší sv. Norberta* (*Marienkapelle und die Statue des hl. Norbert*). Více se o tomto nejvýznamnějším olomouckém fotografovi poslední čtvrtiny 19. století lze dočíst např. v knize Pavla Scheuflera *Osobnosti fotografie v českých zemích do roku 1918* (Akademie múzických umění v Praze, Praha, 2013), kde jsou také reprodukovány další dva Wasservogelovy svatokopecké záběry.

Nejpozději od roku 1895 začaly vycházet pohlednice Svatého Kopečka s průčelím baziliky a panoramatickým pohledem od východu, avšak bez uvedení autora fotografií. Do prvního dílu výpravné monografie *Letem českým světem* (J. R. Vilímek, Praha, 1898) byl zařazen snímek průčelí baziliky zprava Rudolfa Brunnera-Dvořáka (1864–1921). Z jednoho originálního snímku (*Kříž na Ovčáčce*, resp. *Kreuz am Ovčacka*) velkobystřického fotografa **Arnolda Švarce** (1867–1965) ze soukromé sbírky lze usoudit na jeho autorství pro celý soubor, vydaný Janem Nepomukem Derkou jako knížečka s názvem *Album Svatý Kopeček u Olomouce* (resp. *Album Heiligberg bei Olmütz*) v první čtvrtině 20. století. Na pohlednici s popiskou *Hostinec „U Frühaufů“* z pozdější doby je Švarcovo jméno uvedeno explicitně.

Muzeum Matice svatokopecké vystavovalo půvabnou velkoformátovou fotografii kramářských boudek s jejich majiteli a návštěvníky z počátku 20. století, která byla nyní vrácena do soukromé sbírky. Autorem je Jan Spisar (1887–1962) z Moravské Ostravy. Muzeum získalo darem také soubor tří záběrů architektonicky a výtvarně zajímavých partií chrámu od čáslavského fotografa Rudolfa Paďouka st. (1867–1957), známého také jako autora teoretické studie *Umělecká fotografie a její tvorba* (R. Promberger, Olomouc, 1930).

Část snímků Svatého Kopečka významného avantgardního fotografa **Karla Kašpaříka** (1890–1968) z Dolan, rodáka z nedalekého Lošova, ilustruje brožuru Lomikara Kleinera *Panoráma Svatého Kopečka* (A. Jiřina, Olomouc, 1933). Více

Arnold Švarc: Kříž na Ovčáče.

informací o této zajímavé osobnosti a ukázek z jeho tvorby lze zájemce nalézt v katalogu Antonína Dufka, Jany Teplé a Pavla Hayeka *Karel Kašpařík (1899–1968). Fotografie ze sbírky Moravské galerie v Brně* (Moravská galerie v Brně, Brno, 1999).

V soukromé sbírce existuje předválečný snímek svatokopecké baziliky od Samotíšek, opatřený autorským razítkem snad nejznámějšího českého fotografa **Josefa Sudka** (1896–1976). Spadá do souboru tradičně připisovaného Sudkovi, který údajně navštívil v roce 1936 Olomouc. Podle Štěpánky Bielešové, spoluautorky knihy *Civilizovaná iluze. Fotografická sbírka Muzea umění Olomouc* (Muzeum umění Olomouc, Olomouc, 2012), však nebyly nalezeny podklady, které by Sudkovo autorství jednoznačně potvrdily.

Karel Kašpařík: Detail sousoší sv. Norberta.

Není příliš známo, že toveřský malíř František Šnajdr (1914–1959), který se ve své tvorbě zaměřil zejména na zachycení okolí svého rodiště a Svatého Kopečka, byl také příležitostný fotograf. Celý konvolut fotografií z pozůstalosti, včetně svatokopeckých záběrů, věnoval jeho syn Miroslav Šnajdr st. Národní galerii v Praze.

Kromě statického zachycení na fotografiích je ještě potřeba alespoň stručně zmínit filmové záběry Svatého Kopečka. V roce 1934 zfilmoval režisér Miroslav

Cikán lidovou hru se zpěvy *Na Svatém Kopečku*. Spíše než děj je pro dnešního diváka zajímavé dobové přiblížení atmosféry poutního místa 30. let kamerou Jaroslava Blažka (1896–1976).

Během námi uspořádané výstavy *Na hlubinu*, konané v Muzeu umění Olomouc na přelomu let 2014 a 2015, byly promítány záběry ze Svatého Kopečka, pořízené barrandovským kameramanem Oldřichem Payerem (1908–1981) na počátku 40. let 20. století.

Existuje řada dalších krásných, zajímavých, dokumentárně důležitých, avšak většinou anonymních snímků Svatého Kopečka. Naším cílem bylo upozornit alespoň na ty, které jsme byli schopni určit, a to bez nároku na úplnost.

Jan Fabel, řezbář a pozlacovač na Svatém Kopečku u Olomouce

Věnováno památce P. Bernarda Petra Slabocha, O.Praem.

Jana Krejčová

O barokních umělcích, pracujících na výstavbě svatokopeckého chrámu a jeho výzdobě, bylo, a ještě bude, mnohokrát psáno. Opravy a drobné práce na vybavení kostela vykonávala také řada dnes již zapomenutých umělců a řemeslníků. Patřil mezi ně i řezbář a pozlacovač Jan Fabel, který na Svatém Kopečku žil od 25. června 1862 až do roku 1869, a to v č. 68. Byl synem domkáře Cyrilla Fabela a jeho manželky Hedwigy, dcery domkáře Antona Kupky a Rosalie, rozené Kreyzelové. Všichni byli hlášeni v Těškovcích na Opavsku. Tam se také v č. 25 Jan Fabel 29. ledna 1832 narodil. U jeho porodu asistovala porodní bába Magdalena Tižeková (Čížková?) z č. 50. Následujícího dne byl tamním farářem P. Simonem Lamlou pokřtěn jménem Johann, v dospělosti užíval jeho českou verzi – Jan.

Štafíř Jan Fabel byl třikrát ženatý, dvakrát totiž ovdověl. První manželka s ním žila již na Svatém Kopečku. Jmenovala se Aloisia Kreislová a byla nemanželskou dcerou Brigitty Kreislové ze Svatého Kopečka č. 68. Brigitta byla také nemanželským dítětem, v matrice je uvedeno pouze jméno její matky Josefy, dcery rolníka v Těškovcích Bartoloměje Kreisla a jeho manželky Theresie, rozené Wawrzižekové, která se narodila na Novém Světě (nyní Olomouc-Nový Svět). Dne 10. února 1846 se na Svatém Kopečku vdala za neplnoletého domkáře Ignaze Minnicha z č. 68, syna domkáře na Svatém Kopečku Josefa Minnicha a Veroniky, dcery Andrease Sklenáře z Lošova. Oddávajícím byl kooperátor P. Joseph Sentenzky. Svědky jim byli domkář Johann Menschik a familiant Ferdynand Kreysel, oba ze Svatého Kopečka.

Jan Fabel a Aloisia Kreislová slavili svůj sňatek na Svatém Kopečku 3. února 1862, ženich měl devětadvacet a nevěsta šestnáct. Předtím byli oba hlášeni v č. 15.

Oddával je P. Franz Ser. Müller, O.Praem. Za svědky jim byli kostelník na Svatém Kopečku Jan Czily a štafír v Olomouci Ferdinand Kreisl.

Dům č. 68, kam se novomanželé nastěhovali, je poprvé zmíněn v gruntovní knize ke 2. listopadu 1829. Dne 30. listopadu 1837 se na základě satební smlouvy majiteli domu stali Joseph Minnich a Mariana Brzokoupilová. Snoubenci Ignaz Minnich a Brigitta

Dům č. 68 na Svatém Kopečku u Olomouce po roce 1908. Foto archiv S. Černého.

Kreislová spolu uzavřeli satební smlouvu 22. ledna 1846, podle které se nevěsta po nabytí domku č. 68 jejím manželem stala jeho spoluvlastnicí. Tehdy otec Joseph přenechal stavení synu Ignazovi (a potažmo i Brigittě) za dohodnutou odstupní sumu 120 zl., podmíněnou převzetím závazků a splněním všech povinností, především doživotně poskytnout bydlení rodičům Minnichovým. Ignaz Minnich zemřel na choleru 21. září 1855 ve věku 32 let, pochován byl 23. ledna. Majitelkou domu se stala vdova Brigitta. Dle satební smlouvy mezi Janem Fabelem a Aloisií Kreisel z 25. června 1862 připadl dům č. 68 na Svatém Kopečku ve vlastnictví Brigitty Minnichové těmto mladým novomanželům. Z vlastnictví odstupující Brigitta měla nárok na výměnek. Manželé Fabelovi domek prodali a na základě kupní smlouvy, uzavřené 3. srpna 1869, se vlastnické právo převedlo na kupující manžele Johanna a Annu Pospischilovi za kupní cenu 700 zlatých r. č. Dalším majitelem usedlosti se stal František Londíček, který ji získal koupí 18. října 1873 za 140 zlatých r. č., čímž bylo zároveň vymazáno právo na bydlení pro Mariannu, Josefa a nezletilého Jána Minnichovi a Antonii(!) Pospíšilovou. Dne 13. října 1885 domek získali manželé František a Marie Klemšovi.

Kolem roku 1908 popisovanou usedlost zakoupil obchodník Adolf Černý a na jejím místě nechal postavit patrovou stavbu, v níž žil s rodinou a provozoval obchod se smíšeným zbožím. Tento dům stojí dodnes.

Na Svatém Kopečku se Fabelovi rozrostli o dva syny: Methoda Cyrilla, narozeného 30. ledna 1865 a Wilhelma Antona, který se narodil 15. září 1866. Prvního syna rodila porodní bába Mariana Kratochvilová z č. 32 a 31. ledna 1865 ho pokřtil svatokopecký probošt a farář P. Fr. Müller, O.Praem. Za kmotry mu byli stolařský mistr Anton Martinka a jeho manželka Anna. Druhého syna 30. září 1866 pokřtil

Podobenka Jana Fabela(?) na jeho náhrobku. Foto J. Krejčová.

P. Nepomuk Králík, O.Praem., tehdejší předseda čtenářského kroužku. Methoděj pokračoval v otcově řemesle, o Wilhelmovi, který zemřel 6. srpna 1941 v Krnově, více nevíme.

Datum úmrtí Aloisie, manželky Jana Fabela, rovněž neznáme. Vdovec se podruhé oženil, ovšem jeho druhá žena Anna, prostějovská předměstřanka, se kterou žil na Olomouckém předměstí č. 244, zemřela 4. března 1881 v prostějovské nemocnici na rakovinu. Poslední pomazání jí udělil tamní děkan a farář P. Josef Novák, 6. března ji na městský hřbitov pochoval kooperátor P. Jan Jeřábek. Byla dcerou Šimona Šrámk, domkáře v Bohuslavicích, a jeho manželky Eleonory, rozené Juříčkové. Zemřela v pouhých šestatřiceti letech.

Potřetí se předměstřan a vdovec Jan Fabel oženil 29. května 1882, bylo mu tehdy padesát let. Stále žil na výše uvedené adrese. Oddávajícím byl kooperátor P. J. Jeřábek. Nevěsta Barbora Burešová pocházela ze Stinavy, byla dcerou tamního podruha Karla Bureše a Františky, dcery domkáře Josefa Beneše z Hluchova. V době sňatku měla Barbora 28 let, narodila se 11. března 1854, před sňatkem žila v Prostějově na Nádražní ulici č. 56.

Prvním zjištěným místem působení Jana Fabela byl Svatý Kopeček, tehdy ale musel mít již nějakou činnost za sebou, neboť v tu dobu mu bylo již 34 let. Odtud 14. března 1866 inzeroval nabídku prací, jako zhotovování nových oltářů, tabernáklů, kazatelen, řezbářské práce všeho druhu a také zlacení dřevěných prvků a jejich bělení a polychromování olejovými barvami. Byl specialistou na zhotovení umělého mramoru jak na dřevěném podkladu, tak na zdivu. Vše prováděl s ohledem na sloh opravovaného předmětu a jeho stáří. Stejně jako mnoho řemeslníků té doby nabízel výkresy zdarma a ručil za svou kvalitní práci. Své inzeráty často doplňoval doporučením od svých zákazníků. Ještě v době svého působení na Svatém Kopečku pracoval v letech 1862–1863 ve farním kostele sv. Kateřiny Alexandrijské v Hradci nad Svitavou, kde „hlavní oltář, dva postranní oltáře a ještě jiné předměty úplně opravil a při tom nejen staré, chatrné řezby velmi zdařile obnovil, než i větší figury nové co nejvýtečněji udělal, a mimo to vše drahocenně pozlatil“. Za svou práci sklidil pochvalu.

Když na Svatém Kopečku vznikl čtenářský spolek (ustavující schůze se konala 8. března 1866), Jan Fabel se stal jeho jednatelem. V květnu téhož roku spolku daroval knihy v hodnotě tří zlatých, jak bylo oznámeno v Olomouckých novinách.

Jan Fabel nabídku svých prací inzercí zopakoval až 15. července 1868. O rok později se dočkal dalšího obdivu za svou práci provedenou ve farním kostele

sv. Bartoloměje v Jívové, kde pracoval v letech 1868 a 1869. Tam „mistrovskou rukou a s vytríbeným vkusem hlavní a dva postranní oltáře opravil a zašlým, a zubem času ohlodeným řezbám a soškám, tvůrcovu lepest vrátil“. Pozlatil také oltáře, řezby a sošky.

Před 150 lety ze Svatého Kopečka odešel, přestěhoval se do Prostějova na Držovickou ulici č. 220. Své přemístění oznámil v olomouckém Našinci 9. října 1869 s nadějí, že „důvěra, kterou po sedm let požíval i nadále mu zachována bude“. Doba, kterou uvedl, tj. sedm let, přesně odpovídá té, po kterou jako začínající řemeslník žil na Svatém Kopečku. Znovu opakovaně a v různých novinách nabízel své služby lidem i duchovenstvu, novinkou v nabídce bylo zhotovování korouhví. Ve svém inzerátu z 22. ledna 1970 se uvedl „Jan Fabel, řezbář a pozlacovač v Prostějově, dříve na Sv. Kopečku“. Opakoval ho ještě dalšího půl roku a znovu pak v roce 1871. To již pracoval na kazatelně ve farním kostele sv. Petra a Pavla v Prostějově, kde později opravoval i boční oltáře.

V případě, že bylo třeba najít učně či na pozlacovačství a ozdobnictví přijmout zručného dělníka, řešil to také formou inzerce. To, že měl stále práci, vyplývá z poděkování, které mu v září roku 1876 v tisku učinil plumlovský farář P. Josef Lžičař s představeným obce a kostelního výboru za práci, kterou odvedl na opravě oltáře tamního farního kostela Nejsvětější Trojice. Rámy na obrazy byly Fabelovou další specializací, v roce 1879 dělal čtrnáct rámců na obrazy křížové cesty namalované akad. malířem Františkem Tocháčkem do farního kostela Narození Panny Marie v Konici. Obnovu řezbářských a pozlacovačských prací v roce 1882 provedl Jan Fabel na hlavním oltáři farního chrámu sv. Jana Křtitele v Určicích. Již dříve zhotovil boční oltář pro Pannu Marii Lurdkou do farního kostela sv. Maří Magdalény v Němčicích nad Hanou a obnovil tam a okrášlil hlavní oltář. Na důkaz spokojenosti s jeho prací tam byl v roce 1883 znovu pozván, aby dodal nový boční oltář, tj. protějšek k oltáři P. Marie Lurdké. Dále měl zrestaurovat ostatní tři boční oltáře, kazatelnu, křtitelnicu a další inventář. Velkého uznání se dočkal od olomouckého sídelního kanovníka a infulovaného rektora u svaté Anny P. Anatola hraběte d'Orsay. Jan Fabel v roce 1883 v jeho nově přidělené rezidenci v Křížkovského ulici č. 8 řádně a důkladně opravoval řezbářské práce a prováděl práce pozlacovačské ke vši spokojenosti domácího pána. V tomtéž roce stihnul zhotovit oltář v novém kostele sv. Cyrila a Metoděje v Žešově (nyní Prostějov-Žešov), vystavěném v byzantském slohu.

Na Svatý Kopeček se vrátil v roce 1884 a provedl v tamním chrámu generální opravu tehdy již zanedbané kaple Božího hrobu, zhotovil nový svatostánek do této kaple, dále pozlatil a ozdobil kazatelnu, pozlatil velký rám na hlavním oltáři a cherubíny při svatostánku a ještě mnoho jiných předmětů, to vše, jako vždy, za mírnou cenu. Práce skončil těsně před vánočními svátky. Za odvedenou práci mu ochotně poděkoval tehdejší probošt svatokopeckého kostela ThDr. Egon Karel Brém, O.Praem.

V Jevíčku ve farním kostele Nanebevzetí Panny Marie v roce 1885 vykonával okrašlovací práce na oltáři Panny Marie Lurdské. V roce 1886 ho znovu zavolali do Konice, aby provedl řezbářskou práci a pozlacení oltáře a celé kaple Bolestné Panny Marie.

Počátkem roku 1887 oznámil změnu adresy dílny, tj. z Držovické ulice, kde působil od roku 1869, se přesídlil do č. 17 v Mlýnské ulici. Z nějakého důvodu po roce a půl znovu změnil adresu a od 1. září 1888 působil na Žešovské ulici č. 26 (od roku 1894 Brněnská ulice). Tehdy k výčtu svých prací přidal pozlacování náhrobních křížů a písmomalířství, dokonce nabídku rozšířil i na zhotovování řezbářsky provedených detailů určených stolařům pro zdobení nábytku.

V Pňovicích se farní kostel sv. Václava opravoval v roce 1888. Jan Fabel sklidil uznání za práce na hlavním a bočním oltáři, křtitelnici a dalších kusech inventáře, které udělal tak, že „kostel se skvěl zlatem a ozdobami“ a zajistil si tak další zakázky. Poté pracoval ve farním kostele Narození Panny Marie v Drysicích, kde vytvořil boční oltář se sochou sv. Josefa a opět svou kvalitní prací předstihl očekávání zadavatelů.

V osmdesátých letech 19. století dodal Jan Fabel do farního kostela Všech svatých v Přemyslovicích nový svatostánek, dva nové oltáře a sochy sv. Cyrila a sv. Metoděje na nový oltář sv. Floriana.

Svou dílnu na Brněnské ulici č. 26 rozšířil a v roce 1891 obnovoval a okrašloval v garnizonním kostele v Brně dva oltáře a další kusy inventáře. Tam, stejně jako i na jiných místech, provedl umělý mramor jen leštěním, bez použití louhu. V souvislosti s rozšířením dílny (patrně i na vedlejší objekt č. 24) hledal chlapce do učení.

Naposledy se na Svatém Kopečku vyskytoval Jan Fabel v roce 1894. Svatokopecká farní kronika uvádí, že se tehdy „ve smutném stavu nacházela kaple na hřbitově, proto byla toho roku uvnitř i zevně opravena“. Za svou práci v interiéru kaple si tehdy žádal 141 zlatých. Další zpráva o jeho činnosti pochází až z roku 1905. Tehdy vyřezal rám na obraz Panny Marie Hostýnské pro prostějovský farní kostel Povýšení sv. Kříže. Obraz byl žehnán 21. května 1905.

Nejen na Svatém Kopečku, ale i v Prostějově se zapojil do spolkového a později i do politického života. Svou občanskou povinnost plnil i tak, že přispíval na různé účely, např. na Matici školskou dal v roce 1872 dva zlaté a ke zřízení knihovny a dvou kabinetů na české vyšší reálné škole Matice školské v Prostějově daroval sedm knih a 23 tabulek stavitelských nákresů (patrně svých návrhů na oltáře apod.). V roce 1874 poskytl její knihovně publikaci o pěti svazcích a blíže neuvedený nákres. V letech 1881 a 1882 daroval po jednom zlatém na zařízení a udržování mateřské školy v Prostějově, roku 1887 dal 40 krejcarů ve prospěch chudých dětí školních, roku 1894 věnoval do sbírky národopisného a průmyslového musea v zámku obraz na skle a dvě sošky.

I v Prostějově se stal příznivcem a členem čtenářského spolku. Na 26. února 1875 připravil pro spolek přednášku. Počátkem roku 1878 byl zvolen do výboru Sokola v Prostějově, kde předtím vykonával funkci pokladníka a v roce 1880 již byl náměstkem starosty Sokola. Stal se členem národní strany (nejstarší česká politická strana založená v roce 1848) a jako náhradník kandidoval do prostějovské městské rady. Stál při zrodu Řemeslnické jednoty v Prostějově, která měla svou ustavující schůzi 13. února 1881. Zahájil ji Jan Fabel coby předseda zřizujícího výboru, do výboru pak byl zvolen např. i v roce 1883. Ve stejném roce byl zvolen do správní rady prostějovské Průmyslové jednoty, v roce 1885 do výboru prostějovského čtenářského spolku a roku 1886 se stal místopředsedou Společenstva řemesel a živností smíšených. Stále se angažoval v Sokole, pro rok 1887 tam byl zvolen jako náhradník do výboru a také do výboru čtenářského spolku, kam byl delegován i v následujících letech. Jan Fabel pracoval ve funkci místopředsedy Společenstva stolařů a jiných řemeslných živností prostějovského okresu, v prostějovské Průmyslové jednotě od roku 1890 jako revizor účtů a o dva roky později tam byl zvolen do výboru „pro muzejní sbírku a pořádání výstav“. V roce 1894 je uváděn jako místopředseda výboru spolku První nemocenské pokladny Jana z Boha v Prostějově a o deset let později se angažoval v Lidové kuchyni v Prostějově.

Své dílo prezentoval také na výstavách. Na první Vánoční tržnici v Prostějově v roce 1890 vystavil četné obrazy a vlastní řezbářské výrobky, z nichž budily pozornost zvláště kaplička se sochou Panny Marie Lurdské a několik krucifixů. Na druhé Průmyslové výstavě konané v prostějovském muzeu s celostátní účastí, obdržel zlatou medaili. Bohatě vyřezávaný, umělecky zpracovaný rám a vyřezávané kříže vystavil na třetí výstavě v pořadí.

Dále Jan Fabel víceméně pracoval se svým synem Methodějem. Např. v jevíčském kostele, který již znal, v roce 1889 restauroval a pozlacoval oltář sv. Kříže, opatřený starým a vetchým oltářním obrazem. Tehdejší farář a děkan P. František Tauber si přál nahradit obraz sochou ukřižovaného Spasitele vysokou 150 centimetrů. Nechtěl pořizovat tehdy módní sochy v Tyrolsku, ale objednal ji u mladého Methoděje, „chovance věhlasné školy řezbářské“. S jeho prací byl nadmíru spokojen a s cenou také, protože byla poloviční oproti cenám, které si účtovali tehdy oblíbení tyrolští řezbáři.

Od roku 1894 vedle sebe otec a syn Fabelovi inzerovali v tzv. laciné inzerci. Když již bylo Janu Fabelovi 74 let, pustil se do opravy hlavního oltáře v kostele Povýšení sv. Kříže v Prostějově. Methoděj tam pracoval na chórových lavicích, které doplňoval o stříšky a patrně i o zadní opěrnou část.

Jan a Methoděj Fabelovi získali v Prostějově domovské právo v dubnu roku 1901, předtím byli vedeni jako předměstšané. Poslední zpráva uvádí, že Jan Fabel pobíral úroky z invalidní nadace města Prostějova. To patrně již žil na Koželužské ulici č. 11. Tento svět opustil 12. května 1913 ve věku 81 let a 22 dnů, důvodem úmrtí bylo stáří. Poslední pomazání přijal od kooperátora P. Josefa Smekala, na

prostějovský hřbitov ho 14. května doprovodil kooperátor P. Alois Jašek, uložen byl do hrobu č. 1, skupina 6 C 8, řada 1.

Methoděj Fabel, dílna pro umělecké práce, Prostějov

Některé práce Methoděje Fabela jsme již uvedli, připomeňme tedy, že se narodil 30. ledna 1865 na Svatém Kopečku. Výše bylo zmíněno jeho odborné školení, je možné, že byl absolventem c. a k. Odborné školy pro práce ze dřeva ve Valašském Meziříčí. Žil v Prostějově na Císařské ulici č. 26. Oženil se 6. května 1893 s Annou rozenou Haladovou, dcerou obuvníka v Tachlovicích č. 53 (nyní okres Praha-západ) a jeho manželky Františky, rozené Štrougalové. Snoubence oddával farář P. Josef Novák, ženich měl tehdy 28 let a nevěsta byla o rok mladší. Za svědky jim byli prostějovský měšťan Florian Kobliha a řezbář Josef Kupka. Poté novomanželé poděkovali za blahopřání k sňatku prostřednictvím tisku. Methoděj Fabel, malíř písma, řezbář a pozlacovač v Prostějově měl svou dílnu pro kostelní umění a veškeré práce řezbářské, pozlacovačské a písmomalířské od července roku 1893 na Vodní ulici č. 5, tj. naproti tehdejší c. a k. poště (pošta je tam dosud). Nabízel zhotovení soch světců, kříže pro školy, rámy na obrazy v každé velikosti, firemní nápisy na skle provedené ve zlatě i v barvách, nový způsob zlacení náhrobních křížů, dokonce měl v nabídce i důkladnou obnovu polních a hřbitovních křížů a pomníků z kamene. Vše sliboval udělat kvalitně, rychle a levně. Později svou nabídku upřesnil a připomněl, že provádí řezbářské, pozlacovačské a malířské práce pro kostely, zhotovuje nové a obnovuje staré oltáře, kazatelny, křtitelnice, Boží hroby, křížové cesty, sochy svatých, umí veškeré práce malířské, zhotovuje a leští umělý mramor a dělá veškerou kostelní výzdobu. Chudým farnostem poskytoval přiměřenou cenu a všem zdarma prováděl potřebné nákresy a rozpočty.

V roce 1894 byl zavolán do kostela sv. Jana Nepomuckého při klášteře milosrdných bratří v Prostějově. Pracoval tam na obnově několika oltářů a dočkal se uznání od převora P. Josefa Heriberta Kalného. V roce 1897 opravoval boční oltáře a postavil nový hlavní oltář ve farním kostele sv. Jana Křtitele v Drahanech. Často spolupracoval či navazoval na činnost prostějovské firmy „Jindřich Tašner, atelier pro malířství kostelní a dekorační, natěračství a malířství písma“. V roce 1898 opravoval hlavní oltář, kazatelnu a křtitelnici a postavil boční oltář Nejsvětějšího Srdce Ježíšova v kostele sv. Štěpána, krále uherského, ve Francově Lhotě.

Při hlavní pouti konané 2. července 1899 v Suchdole se při velkém množství poutníků konalo svěcení nového hlavního oltáře v novorománském slohu, který byl dílem Methoděje Fabela. Ten v roce 1900 rozšířil své služby a nabízel také zhotovování nových a obnovování a restaurování starých zpovědnic, zhotovení nových řezbářských prací pro domácnosti a speciální výrobu, broušení a leštění umělého sádrového mramoru podle italského způsobu. Na 8. května 1910 byla ohlášena první mše svatá v kapli sv. Floriána ve Vincencově, která byla postavena a vybavena

již pět let předtím. Hlavní oltář v pseudogotickém stylu dodal Methoděj Fabel. Zda také zhotovil na něm umístěné sošky sv. Floriána, Antonína, Josefa a P. Marie Lurdské, není jisté. Ale patrně měl stále dost zakázek na to, aby mohl přijmout stolaře a učně na řezbářství, kterého inzerci hledal po tři roky za sebou.

O jeho členství ve spolcích nemáme zprávy až na jednu, která uvádí k roku 1912 jeho angažovanost ve výboru Spolku katolických tovaryšů v Prostějově.

Úspěchy měl rovněž na výstavách, na kterých získal řadu cen. Např. na Hospodářsko-průmyslové výstavě v Uherském Brodě dostal za řezbářské práce čestný diplom s právem ražení zlaté medaile (tj. souhlas k jejímu otištění v inzerci, na dopisních papírech apod.). Na přehlídce učednických prací, která se konala souběžně s Průmyslovou výstavou v Prostějově v roce 1898, předvedl svou řezbářskou práci jeho učeň František Burget. Na počátku nového tisíciletí již byl Methoděj Fabel nositelem nejvyšších cen, čestných diplomů apod. Tehdy se uváděl jako „první český závod toho druhu na Moravě“. K oceněním získaným na hospodářské a národopisné výstavě ve Vyškově se v roce 1902 přidala bronzová medaile c. a k. ministerstva obchodu. Vystavoval tam ukřižovaného Spasitele a „nádherně vyřezávaný rám“.

Podporoval potřebné, poskytoval různé dary. Např. v roce 1907 věnoval na stavební fond Sokolovny v Prostějově deset korun a v tomtéž roce daroval krásně řezaný kříž do sakristie filiálního kostela sv. Cyrila a Metoděje v Prostějově. V tomto kostele se od roku 1906 konaly zádušní mše a vypravovaly se pohřby.

Methoděj Fabel, ženatý řezbář v Prostějově, se nedočkal konce Velké války, zemřel na souchotiny ve věku 53 let a osm měsíců 29. září 1918 ve Vodární ulici č. 5. Jeho pohřeb byl vypraven z kostela sv. Cyrila a Metoděje 29. září, po smutečních obřadech byl zemřelý uložen 2. října do hrobu číslo 3 ve skupině 6 C 8, řada 1, tedy v blízkosti svých rodičů. Poslední pomazání přijal od kooperátora P. Ignáce Dragouna, který také vykonal pohřební obřad. Potom již v tisku vyšlo jenom poděkování truchlící rodiny za kondolence, P. I. Dragounovi za vykonání smutečních obřadů, poděkování za věnce a kytice a díky všem, kteří zesnulého k poslednímu odpočinku vyprovodili.

Svatý Kopeček v díle malířů a grafiků

František Hoplíček, olomoucký akademický malíř a grafik, „opěvovatel naší Hané“

(* 23. dubna 1890 Zvole, † 13. dubna 1946 Olomouc)

Vzdělání získal na Akademii výtvarných umění v Praze, ve studiu pokračoval ve Vídni a v Antverpách. Člen Sdružení výtvarných umělců moravských (SVUM) v Hodoníně, spoluzakladatel Klubu přátel umění v Olomouci. Maloval portréty, krajiny a žánrové selské motivy z Hané. Autor olejomalieb, kreseb, pastelů, litografií,

plakátů pro fotbalisty a skauty, kalendářů, pozvánek aj. akcidenčních tiskovin. Zobrazoval hanácký lid při práci všedního dne. Působil v Olomouci, kde založil vlastní malířskou školu. Ve Velké válce, kdy byl nasazen mj. do bojů u Krašniku a Lublinu, zachycoval bojové scény a vojáky. V roce 1925 vydal *Album Olomouce* (tj. obrazy olomouckých pamětihodností). Dlouhá léta byl také členem hokejového týmu v Olomouci.

Jana Krejčová

František Hoplíček: Svatý Kopeček.

Jan Andres st., matematik a občan svatokopecký

Jan Andres (narozen 15. ledna 1954 v Olomouci) vyrůstal ve Velké Bystřici, kde absolvoval základní vzdělání. Je absolventem Slovanského gymnázia v Olomouci, kde také vystudoval numerickou matematiku na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Ve Velké Bystřici bydlel do roku 1986. Poté se s rodinou přestěhoval do Olomouce a od roku 2000 žije na Svatém Kopečku.

Prof. RNDr. dr. hab. Jan Andres, DSc. je řádným profesorem na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Po revoluci byl devět roků proděkanem PřF UP a dalších 15 let vedoucím katedry matematické analýzy a aplikací matematiky. Jako hostující profesor působil na dvou amerických a mnoha evropských univerzitách, zejména na Paris I – Sorbonne ve Francii a Roma I – La Sapienza v Itálii. Získal nejvyšší vědecké hodnosti v České republice (DSc.) a v Polsku (dr. hab.). Je členem 15 redakčních rad mezinárodních vědeckých časopisů. Je autorem více než 200 vědeckých článků a spoluautorem (s Lechem Gorniewiczem) monografie, vydané v roce 2003 v nakladatelství *Kluwer* (její druhé vydání vyšlo v roce 2012 v nakladatelstvích *Springer* a *World Publishing Corporation* v Pekingu). Ve svém výzkumu se hlavně soustředí na užití topologických metod v nelineární analýze, diferenciální rovnice a inkluze, mnohoznačné dynamické systémy, fraktály a jejich aplikace v kvantitativní lingvistice. Rád také píše filosofické eseje, zejména o výtvarném umění.

Foto archiv J. Andrese.

Ač zůstává srdcem i nadále v rodné Velké Bystřici, i on propadl geniu loci zdejšího místa. A tak jako mnoho jiných nejen literárních osobností se začal zajímat o kulturní historii Svatého Kopečka i se svým synem Mgr. Janem Andresem ml.

Andresovy přednášky pro Matici svatokopeckou i příspěvky ve svatokopeckých ročenkách (také v Samotišském občasníku) jsou vždy zárukou kultivovanosti stylu, věrohodnosti a preciznosti.

Spolu se synem připravili mj. v olomouckém Muzeu umění dvě výstavy: *Na hlubinu* (rekonstrukce tří malířských výstav při *Akademických týdnech na Svatém Kopečku* v letech 1938–1940) a *Marnotratný milovník barev Stanislav Menšík* (1912–1970). K oběma výstavám sepsali výpravné katalogy, mající charakter monografií.

To vše a mnoho dalšího v sobě ukrývá osobnost prof. Jana Andrese.

Miroslava Titzová

Nejstarší občané v roce 2019

S. M. Cherubína Božena Veselá, SPraem, Marie Mičíková, S. Magdalena Marie Vlášilová, SPraem, Zdeňka Procházková, Zdeněk Skřeček, S. Oldřiška Marie Grulichová, SPraem, Jaroslav Karas a Helga Dostálová.

Svatý Kopeček v poezii

Svatý Kopeček

Jaromír Kolařík

Dvě věže vládnou dálkám
znamením míru navzdory válkám
mohutná ramena
chrání kraj který je svatý i bez jména.

Právem je svatý
i jeho lid
království malířů rukama zlatí
a šíří božský klid.

Svatý Pavel i Jan
ukázali kde sídlí Hospodinovo
slovo které je u Boha a Bůh je slovo
a kde je jeho chrám.

Háj

Jiří Wolker

Až jednou se ožením,
budu mít dvanáct synů,
dvanáct synů jako dvanáct břízí.

Má žena v nich jak bílá kaplička v zeleném háji zmizí
a já budu před ní klekátkem mechem obrostlým.

Vnučky-družičky budou na mě klekat,
modlit se čistýma očima,
a až se zšeří,
Pán Bůh bude chodit k nám na večeri.

Zemřel svatokopecký farář

P. Bernard Petr Slaboch, O.Praem. (1971–2020)

Svatokopecký farář P. Bernard Slaboch, O.Praem. podlehl akutní leukémii po půlročním boji s touto těžkou nemocí. Zemřel 7. ledna 2020 ve Fakultní nemocnici v Olomouci. Několik dní před smrtí se s ním setkali spolubratři a odsloužili mši svatou v jeho nemocničním pokoji. Bylo mu 48 let, věřil, že se vyléčí a že bude moci realizovat mnohé věci, které plánoval. Za jeho uzdravení se do poslední chvíle konaly pravidelné poutě a středeční adorace, farníci se postili, modlili ... Bůh měl ale s otcem Bernardem nakonec jiný plán a povolal jej k sobě. Poslední rozloučení s naším zesnulým farářem se konalo na dvou místech. První smuteční rozloučení proběhlo 12. ledna v domovské svatokopecké farnosti. Hlavním celebrantem mše svaté v bazilice Navštívení Panny Marie na Svatém Kopečku byl olomoucký arcibiskup Jan Graubner, který se také ujal kázání. Se zemřelým se přijelo rozloučit mnoho spolubratrů v kněžské i řeholní službě. Kromě rodiny byli přítomni rovněž strahovský opat Daniel Janáček a emeritní biskup Josef Hrdlička. Kostel byl zaplněný do posledního místa. Lidé museli stát i před kostelem, kam byla přenášena mše svatá reproduktorem. Velmi emotivním okamžikem byl průvod s rakví, kterou nesli Bernardovi nejbližší spolubratři, kteří s ním soužili na Svatém Kopečku (P. Ambrož, Gorazd, Stanislav a Hyacint). Pohřební vůz se zemřelým Bernardem opouštěl Návřší sv. Jana Pavla II. během ohňostroje, který připravili farníci na počest svého zemřelého faráře. Ten ho pořádal vždy o Velikonocích a říkával, že „se nebe raduje či jásá“, jak uvedl v kázání opat Daniel. Úžasnou zkušeností bylo pro všechny semknutí svatokopecké farnosti a nasazení farníků během příprav a průběhu pohřbu. Nejen za to jim patří velké poděkování!

O dva dny později se konal pohřeb v opatské bazilice Nanebevzetí Panny Marie v Praze na Strahově. Rakev s ostatky zesnulého byly po mši svaté na přání rodiny převezeny a uloženy do rodinného hrobu v Úhonicích u Kladna, kde otec Bernard prožil své dětství a mládí (narodil se v Praze 20. března 1971). Během dospívání prožil vnitřní konverzi. Před šestadvaceti lety se rozhodl vstoupit k premonstrátům na Strahově (1994). Slavné sliby složil 1. května 1999. Vysvěcen na kněze byl 29. června 2000, letos by oslavil dvacet let kněžství. Jeho prvním působištěm byla Jihlava, kde byl kaplanem. O dva roky později odešel do Doksan, odkud spravoval sousední Brozany a Dolánky. Na Svatý Kopeček přišel roku 2005, o čtyři roky později převzal vedení farnosti. Poutnímu místu zasvětil zbytek života. Hospitalizován byl v květnu 2019. Když mu bylo lépe, mohl se svolením lékařů odpočívat a nabírat síly u sester premonstrátek na Svatém Kopečku, odkud občas vycházel do přírody.

Návštěvy nebyly povoleny z důvodu jeho oslabeného organismu. Podstoupil náročnou a zatěžující léčbu a dvě transplantace kostní dřeně. Když umíral, nebyl sám.

Opat Daniel charakterizoval výjimečnost otce Bernarda těmito slovy: byl to člověk rodiny (pravidelně myslel na svou rodinu, kterou pravidelně navštěvoval, rodina byla pro něj důležitá), byl člověkem řeholní rodiny, člověkem hlubokého smíchu, člověkem pozorným a s otevřeným srdcem pro jednotlivce (všímal si malých detailů, byl pohostinný, šetrný, upřímný), byl člověkem modlitby.

P. Bernard se stal otcem farnosti, který na Svatém Kopečku zanechal hlubokou stopu. A odkaz P. Bernarda. Nejen vděčnost farníků za duchovní vedení, osobní přátelství, podporu. Před smrtí si přál, aby lidé více mysleli na darování krve. Každou středu pokračují v bazilice adorace, kdy se farníci modlí za nemocné leukémií a nemocné z farnosti.

Za vše mu děkujeme! Světlo věčné, ať mu svítí, ať odpočívá v pokoji!

Martin Kučera, Matice svatokopecká

Zádušní mše za P. Bernarda Slabocha, O.Praem. Foto archiv ŘK FÚ Svatý Kopeček u Olomouce.

*Josef Sudek (připsáno): Pohled na baziliku od Samotíšek.
Fotografie k příspěvku Nejstarší fotografové Svatého Kopečka.*

Sousoší sv. Jana Nepomuckého. Foto J. Krejčová.

Komise městské části č. 25 – Svatý Kopeček

Mgr. Michal Krejčí, předseda

731 058 206, michal.krejci.olomouc@centrum.cz

Adresa pro písemnou korespondenci:

Magistrát města Olomouce

Oddělení komisí městských částí a detašovaných pracovišť

Komise městské části č. 25 – Svatý Kopeček

Horní náměstí č. p. 583, 779 11 Olomouc

Adresa pro elektronickou korespondenci:

e-mail: kmc25@olomouc.eu

<https://www.olomouc.eu>

*Rodina Wolkerova se starším
Jiřím a mladším Karlem.
Foto archiv M. Titzové.*

*Jiří Wolker a Mářa Horáková, 1917.
Foto archiv M. Titzové.
K příspěvku J. Nedělníka a M. Titzové.*

SVATOKOPECKÁ ROČENKA 2019

Redakce: Jana Krejčová, František Prášil, Miroslava Titzová
Za obsah odpovídají autoři

Vydalo statutární město Olomouc
a Komise městské části č. 25 – Svatý Kopeček, 2020

Grafická úprava a kresba: Jana Krejčová

Tisk: Profi-tisk group s.r.o.
Chválkovická 5
779 00 Olomouc

ISBN: 978-80-87602-77-5

ISBN: 978-80-87602-77-5